Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

ADRESAS:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 26 (375) KAINA 15 ct. MONTREAL, 1954 m. BIRŽELIS - JUNE 30 d. PRICE 15 ct. XIV METAI

Aiškumų laukimo ženkle

(Nepriklausomai Lietuvai iš New Yorko)

BONNOJE NIEKAS NEPAKITO. KĄ SAKO POLITINĖS PARTIJOS. REZISTENCIJA, BET PRIEŠ KĄ? VLIKO POSĖDĮ ATIDĖJUS. POLITINIŲ GRUPIŲ PASITARIMO BELAUKIANT. K. ŽALKAUSKAS į KANADĄ.

Paskutinėmis žiniomis iš Vokietijos reikalai Bonnoje nėra pakitę. Nors St. Lozoraičio protestas ten ir gautas, bet nieko netrukdo VLIKo paskirtam atstovui Dr. P. Karveliui toliau organizuoti biurą Lietuvos piliečiams pasus išdavinėti ir vokiečių oficialiosios įstaigos jokių dementi VLIKo atstovo reikalu nėra skelbusios.

— — —

New Yorke lietuvių visuomenės tarpe girdėti balsai, kad St. Lozoraičio įteikto protesto reikalu visos politinės grupės ir visi lietuviškieji veiksniai, neišskiriant ir diplomatų, turėtų pasisakyti aiškiai, nedviprasmiškai ir neméginti sėdėti ant dviejų kėdžių.

Yra balsų, kurie norėtų matyti išleistą Baltąją knygą, nors ir rotatorium, kurioje būtų paskelbti visi dokumentai, liečią VLIKo ir St. Lozoraičio santykių eigą, įjungiant VLIKo pirmininko laiškus Dipl. Šefui ir jo atsakymus VLIKo pirmininkui, kuriuose kalbama apie Abdul Hamidą ir cukraus fabrikantą. Jeigu ši dokumentacija ir nebūtų prieinama labai platiems visuomenės sluogsniams, tai ją bent galėtų įsigyti žymesnieji mūsų visuomenininkai ir politikai, kuriems privalu viską žinoti objektyvioje šviesoje, o nesiremti tendencingais gandais, kurių šiandien taip daug paskleidžiama. (Sekančiame „Nepr. Lietuvos" numery mini mi laiškai bus paskelbti. Red.).

— — —

L. Krikščionys Demokratai dėl St. Lozoraičio protesto taip pasisako per „Draugą":

„Prisidengiant institucijomis, kurių jokie Lietuvos įstatymai nenumato, paskutiniu metu yra pareikštas protestas Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje Bonnoje prieš delegato paskyrimą. Esamomis sąlygomis tai labai žalinga ir Lietuvos prestižui ir Lietuvos laisvinimo reikalui".

New Yorkiškis „Darbininkas" klausia, prieš kokį Lietuvos priešą St. Lozoraitis protestavo ir ar jam algą iš Lietuvos užšaldytų fondų tam mokama, kad jis kenktų Lietuvos laisvinimo darbui.

Socialistai per „Naujienas" seklbia:

„Anksčiau diplomatijos šefas kėlė protestus spaudoje... mėgindamas paneigti tikrus faktus, kuriuos patvirtino ir Vokietijos spaudoje įdėti oficialios žinių agentūros pranešimai. Negražu buvo klaidinti lietuvių visuomenę, prisidengiant augštu „diplomatiniu" titulu ir tariamu noru apginti „Lietuvos prestižą"... Bet dabar Lozoraitis nuėjo daug toliau ir kreipesi tiesiog į Vokietijos vyriausybę, protestuodamas, kam ji sutiko priimti Vliko paskirtą atstovą Bonnoje. Vadinasi, jisai siekia šitą lietuvių laimėjimą sunaikinti!... Tokiam žygiui jokio pasiteisinimo nėra".

Pasikalbėjus su valstiečių liaudininkų žmonėmis, kurie visuomet buvo už veiksnių sklandų bendradarbiavimą ir ieškojo visuomet būdų tam bendradarbiavimui praktiškai išsivystyti, St. Lozoraičio protesto žygį Bonnoje smerkia.

Tautininkai vengia tiesiogio atsakymo. „Dirvoje" jie teigia, kad VLIKo veikimo sritis yra pakankamai plati be diplomatinio sektoriaus, kas lyg turėtų reikšti, kad VLIKas veikia sau, o St. Lozoraitis sau.

Kitos politinės grupės, reikia manyti, turės progos tuo klausimu pasisakyti. Reikia tikėtis, kad dauguma atsistos didžiųjų politinių partijų pusėje ir nepritars anai mažumai, kuri kažką norėtų sukombinuoti ir pasidaryti reikšminga ne todėl, kad tai būtų naudinga Lietuvos laisvinimui, bet kad tai atitinka tos mažumos interesus.

— — —

N. Yorke kalbama, kad L. Rezistentai renkasi Paryžiuje Bonnos reikalų ir kas po jų aptarti. Taip pat kalbama, kad jų rezistencija šį kartą nukreiptą ne prieš Lietuvos okupantą, bet prieš VLIKą. Iš New Yorko rezistenciją remiančių sluogsnių teko nugirsti net tokių pasakymų: „Tai kas tokio, sudarysime kitą VLIKą". Prisimenus, kad visa tai, kas apie londoniškę rezistenciją buvo skelbta „Sėjos" 8 nr., oficialių asmenų yra patvirtinta kaip tikra tiesa, tenka paklausti: rezistencija tai rezistencija, bet prieš ką?

Iš kitos pusės pranešama, kad St. Lozoraitis lankėsi Berne ir pro Paryžių išvyko į Londoną, kur užtruks ilgesnį laiką.

— — —

VLIKo posėdis, kuris buvo šauktas birželio 22 dieną, atidėtas. Kaip jau buvome anksčiau rašę, šis posėdis be sąmatos dalykų, vargu ar būtų ne per anksti sprendęs klausimus, kurie dar tik eigoje. Be to ir pačią sąmatą, pirmininkams sugrįžus, gal būt reiktų keisti, nes gal atsiras naujos sąmatos pozicijos. Atrodo, kad posėdžio atidėjimas buvo visai vietoje.

— — —

Paskutinis politinių grupių pasitarimas New Yorke buvo gegužės mėn. pirmininkams dalyvaujant. Pasikalbėjimus su kai kurių politinių grupių vadovaujančiais žmonėmis, patirta, kad artimiausias politinių grupių centrų pasitarimas New Yorke gali įvykti liepos mėn. apie vidurį. Jame greičiausia ir vėl pirmininkai dalyvaus. Esą keli klausimai, kuriuos politinių grupių centrai turėtų aptarti dar prieš pirmininkams išvažiuojant.

— — —

K. Žalkausko sveikata po truputį taisosi. Paklausus Dr. M. Devenį, kuris ligonį gydo, kaip greit V. Tarybos pirmininkas galės įsijungti į veiklą, gautas atsakymas, kad tikimasi iki liepos 10 d. jį pastatyti ant kojų. Tatai reiškia, kad K. Žalkauskas numatytam vizitui galės vykti į Kanadą, kur jis lietuvių visuomenės laukiamas. VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius vargu ar galės į Kanadą nuvykti dėl vizos gavimo komplikuotumo. h.

MONTREAL DARBO SRITIS.

Darbo netenka daugiau tautiečių, kai fabrikai, tai vienas, tai kitas, atleidžia iš darbo darbininkus.

Praeitą savaitę Canadair atleido apie 800 darbininkų, kurių tarpe yra ir lietuvių.

Canadacar tūli skyriai užsidaro 3 mėnesiams. Esą bus daromi krosnių taisymai.

NL redakcijoje užsiregistravo keli netekę darbo, bet naujų darbų niekas nepasiūlė. Laukiamas tiktai inž. Aniolausko pranešimas, kada pradės veikti naujas fabrikas, kurio statybos darbuose jis dalyvauja. Jam pranešus, bus pranešta užsiregistravusiems.

SKAUTŲ Jonines sutrukdė lietus, nors buvo suvažiavę apie 30 vežimų tautiečių. Po pietų visi išsiskirstė ir laužas neįvyko, nes pradėjo lyti.

KANADOS LIETUVIŲ KATALIKŲ KONGRESAS

vyksta šį savaitgalį — liepos 3 dieną Toronte ir liepos 4 d. — Hamiltone. Kongreso programa buvo paskelbta praeitame „NL" numeryje.

LIETUVIŲ DELEGACIJA WASHINGTONE

1954 m. birželio mėn. 17 d. Lietuvos laisvinimo reikalais Valstybės Departamente lankesi lietuvių delegacija iš VLIKo, ALTo, Lietuvos Pasiuntinybės Washingtone ir Informacijos Centro atstovų. Daugiau kaip valandą trukusiame pasikalbėjime su Valstybės Sekretoriaus padėjėju Europos reikalams Mr. Livingston T. Merchant aptarti įvairūs su Lietuvos laisvinimu susiję klausimai.

Iš kairės į dešinę: ALTos izd. M. Vaidyla, ALTos sekr. Dr. P. Grigaitis, VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius, ALTos narys A. Rudis, Mr. Livingston T. Merchant, Lietuvos Ministeris P. Žadeikis ir ALTos pirm. L. Šimutis. Fotografijos kairėje matomas dail. A. Galdiko paveikslas, kurį delegacija paliko įteikti Valstybės Sekret. John F. Dulles.

Pasaulinė įvykių savaitė

SVARBŪS SUTARIMAI WASHINGTONE

Churchillis su Edenu atvyksta į Kanadą.

DB premjero W. Churchillio ir užsienių reikalų ministerio A. Edeno pasitarimai su JAV prezidentu D. Eisenhoweriu ir valstybės sekretorium J. F. Dulles jau pasibaigė.

IŠLEISTAS PLATUS, PRANEŠIMAS,

kas ir kaip sutarta.

Europos atžvilgiu Amerikos ir Anglijos politikos vadovai sutarė, kad yra reikalingas bendras apsigynimas. Tuo tikslu pasisakyta

UŽ EUROPOS APSIGYNIMO BENDRUOMENĘ,

kurioje veiksmingai turinti dalyvauti Vokietija.

Azijos atžvilgiu susitarimas sunkiau vykęs ir kol kas nėra tiek aiškiai konkretizuotas. Bet ir čia, Amerikai pasisakant už,

SUTARIAMAS KOLEKTYVINIS PRADAS,

gal, tiktai su aptarimu, kad jeigu Indokinijoje nesisektų susitarti. Atrodo, kad derybos nebuvo lengvos ir Did. Britanijos vyrai bus parodę žymų pavargimą bei senatvinę rezignaciją. Edenas juk kalbėjo apie Azijos Lokarno, sutinka padalyti ir Vietnamą, kaip ir Korėją...

PASKELBTAS ATVYKIMAS Į KANADĄ.

Tuojau po Vašingtono pasitarimų, DB politikos vadovai atvyksta į Kanadą, o liepos 1 d. išplaukia iš New Yorko į Europą.

SUKILIMAS GUATEMALOJE

dar nėra paaiškėjęs. Vyksta pasiruošimai iš abiejų pusių. Matyti, kad sukilėliai organizuojasi ir dar nėra pajėgūs pulti. Taip pat atrodo, kad ir prezidento Arbenz Guzman valdžia yra silpna, nes jis pasitraukė iš prezidento pareigų, ar iš jo tos pareigos buvo paveržtos, nes dabar

GUATEMALOJE VALDŽIA PERĖJUSI PULKININKUI DIAZ.

Šis pasiskelbė antikomunistu ir komunistų partiją neveikiančia, paleido parlamentą, politinius kalinius iš kalėjimo ir sukilėlių vadui pasiūlė pareigas laikinoje vyriausybėje.

10 Amerikos valstybių pareikalavo sušaukti Amerikos valstybių konferenciją, kuri tartų lemiamą Guatemalai žodį.

SOVIETAI NESUTINKA NUSIGINKLUOTI,

todėl Londone ilgokai užtrukusios derybos dėl nusiginklavimo pasibaigė be pasekmių. Rusija atmetė Vakarų pasiūlymą sumažinti ginklavimąsi ir atsisakė kontrolės dėl atominės bombos. Kitaip ir būti negalėjo, nes Maskva ruošiasi karams ir jus sėkmingai veda, — todėl ji negali nusiginkluoti.

Mus domina Kersteno komisijos tyrinėjimai Europoje. Tūlas rusų pabėgėlis Georgij Stepanovič Burlickij Miunchene Kersteno komisijai davė parodymus

APIE 1944 METŲ TRĖMIMUS IŠ LIETUVOS.

Jis dalyvavęs tų trėmimų vykdyme ir gerai žinąs, kad iš Lietuvos žmonės masiškai buvo vežami į tolimas Rusijos sritis, nes jie priešinosi sovietų okupacijai.

— Trumanas turėjo didelę operaciją ir sunkiai serga.

— Vokietijoje, Reino-Westfalijoje vyko rinkimai. Adenauerio partija gavo 90 vietų, socialdem. 76, demokr. 25, Centras 6, o komunistai pralaimėjo turėtas 12 vietų.

LENKAI VISAI SUIRO.

Egzilinis prezidentas Zaleskis buvo pavedęs gen. Sosnkowskiui susitarti su partijomis ir po to žadėjo jam perleisti prezidento pareigas. Bet Sosnkowskis, susitaręs su visais, nesusitarė su dviem grupėm. Zaleskis jam tada atsisakė perduoti prezidento pareigas ir pareiškė, kad ir jis gen. Sosnkowskiu ne pasitiki.

Pasirodė, kad gen. Sosnkowskiui nepasisekė susitarti su „vilniečiu" Cat-Maskiewcz grupe, o ši, matyti, turėjusi ryšių su gen. Andersu, kurio kandidatūrą jau iš anksto piršo Zaleskiui. Dabar Cat-Mackiewicz kandidatas gen. Anders jau Zaleskiui kaip ir priimtinas, bet vis dar nesusitaria.

Tuo tarpu Zaleskio prezidentavimo laikas jau pasibaigė. Jis savo kadenciją pratęsė, bet kilo audra iš tų 11 susitarusių partijų, kurios dabar kelia gvoltą, kad Zaleskis jau ne prezidentas, jo veiksmai esą neteisėti ir žadėtą kandidatą-Sosnkowskį skelbia prezidentu...

Kadangi į prezidentus kandidatuoja du generolai, tai, geruoju nesusitariant, galimas jų karas, ir laimės tas generolas, kuris bus gabiausis...

178 JAV ŠVENTĖ.

Didysis Kanados kaimynas — Jungtinės Amerikos Valstybės — liepos 4 dieną švenčia 178-tasias nepriklausomybės sukaktuves, kai Kanada liepos 1 dieną mini tiktai 87-sias.

Taigi, kai Amerikai buvo 19 metų, Lietuva išgyveno savo laisvės tragediją — neteko nepriklausomybės. Kai Amerika kilo, vystėsi ir bujojo, o išugdžiusi jėgas ir kitoms tautoms galėjo padėti, — po 145 rusiškosios okupacijos metų JAV prezidento Wilsono įtaigos visam pasauliui ir jaunoms savo jėgoms dėka, — Lietuva vėl prisikėlė savarankiškam gyvenimui. Deja, plėšrus ir krauge ringas imperialistas, tas pat, kuris ir 1795 metais pasmaugė Lietuvą, ir 1940 metais tą smurtą pakartojo.

Ir vėl ta pati Amerika — JAV ir Kanada — vėl stojo ginti Lietuvą ir jos laisvę. Tai yra nepaprastai reikšminga, kad didelė galybė ir didelė valstybė gina mažas tautas ir mažas valstybes, kai jų kaimynai jas smaugia.

Tai yra nesavanaudiško ir kilnaus laisvės bei žmoniškumo idealams pasišventimo pavyzdžiai, kurių ne tiktai vis dar vergiamos tautos niekad neužmirš, bet kurios žmonijos istorijon įeis kaip šviesiausi ir kilniausi pavyzdžiai.

Garbė valstybėms, kilniai iškėlusioms tautų laisvės vėliavas!

KANADOS 87-TASIS GIMTADIENIS.

Liepos mėn. 1 d. Kanada bus 87 metų amžiaus, t. y. jaunesnė, kaip tam tikras skaičius jos gyventojų ir vis dar jauna pasaulio tautų tarpe.

Didžiausia dalis Europos tautų pažymi savo amžių šimtmečiais. Azijos ir Viduriniu Rytų kraštai skaičiuoja savo amžių tūkstančiais metų. Kanada yra, taip kalband, vis dar savo jaunystėje.

Mes vadiname savo gimtadienį Dominijos Diena, kadangi tai buvo 1867 m. liepos m. 1 d., kai Britų Šiaurės Amerikos Aktu, kuris buvo priimtas Didžiosios Britanijos parlamente, įvairios provincijos, egzistuojančios Šiaurinėje Amerikoje, susijungė į „Dominion — from sea to sea" — Dominija nuo jūrų lig jūrų.

Nepalyginamai su Jungt. Valstybėmis, kurios užgimė revoliucijoje prieš Britų Karūną pirmą vietą. Kanada išaugo evoliucijos keliu po Britų Karūna. 19-to šimtmečio pradžioje įvyko palyginamai maži sukilimai prieš teisėtą vyriausybę Kanadoje, kai kolonistai pajuto tautiškumo bangavimą ir smarkiai siekė tautinį vieningumą. Bet išsivystymas buvo bendrai, kad ir neramus, tai bent tvarkingas.

Faktiškai tai buvo jaunojo milžino pietuose, t. y. Jungt. Valstybės, 19-to šimtmečio augimas, kas pagreitino Kanados judėjimą į tautiškumą. Net tolimas Londonas pripažino faktą, kad amerikiečiai savo greitu judėjimu į atvirą vakarų teritoriją grėsė paimti žemes, kurios neaiškiai buvo atžymetos kaip britiškos.

Provincijos, nors kai kuriom iš jų ši idėja iš viso nepatiko, buvo kanadiečių sujungtos konfederacijon užsidegusio John A. Macdonald'o vadovybėje. Buvo pažadėtas nuo jūrų iki jūrų geležinkelis (the Canadian Pacific), kad tuo būtų į uniją įtraukta Britų Kolumbija. Newfoundland ir Prince Edward Island išstojo iš originalinės grupės, bet keturios provincijos, t. y. Nova Scotia, New Brunswick, Ontario ir Quebec, susijungė. Jos paliko duris atviras, kad kitos provincijos galėtų prisijungti.

Jos prisijungė, nežiūrint to, kad Newfoundland pareikalavo aštuoniasdešimt mtų apsisprendimui ir neprisijungė iki 1947 metų. Manitoba pasidarė Konfederacijos provincija 1870 metais. Vienais metais vėliau buvo sukurta Britų Kolumbija. 1873 metais sugrįžo Prince Edward Island. Naujosios provincijos Saskatchewan'o ir Alberios provincijos prisijungė 1905 metais.

Donald Craighton, Toronto Universiteto istorijos profesorius, vaizdžiai aprašo pirmą Dominijos Dieną savo knygoje „John A. Macdonald, Young Politician".

„Buvo kaip tik vidūdienis, (rašo jis) ir vaskutinę valandą vyko visose keturiose provincijose kariuomenės paradai ir inspekcijos... Didesniuose miestuose, reguliarinė kariuomenė darė paradus. Ottawoje.. Parlamento rūmai buvo apšviesti. Jie drąsiai išsiskyrė dangaus fone ir toli už jų pasislėpusios tamsumoje buvo Laurentian kalnelių viršūnės, kurios išsitiesė mylių mylias į šiaurės vakarus".

Taip gimė tauta. (CS).

NEUŽMIRŠKIME, kad šį sekmadienį, liepos 4 dieną, pirmasis „Nepriklausomos Lietuvos" piknikas p. J. Vekterio vasarvietėje.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje .....$ 5.00 Canada .....$ 5.00
Amerika ir P. Amerika $ 5.50 America & S. America $ 5.50
Visur kitur .....$ 6.00 Other Contries.....$ 6.00
Teksto eilutė .....ct. 0.15 Pajieškojimų kaina ....$ 1.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

VLIK'o programa

VLIKĄ SUDARANČIŲJŲ GRUPIŲ ATSTOVŲ 1954 M GEGUŽĖS 1 D. SUTARTAS IR PRIIMTAS TEKSTAS.

Vliko vyriausias tikslas yra *nusakytas jo 1944 m.* vasario 16 d. deklaracijoje: Lietuvos išlaisvinimas ir nepriklausomos valstybės atstatymas.

Vliko tikslas lieka nekintamas visam laikui, kol tęsiasi Lietuvos pavergimas, prie bet kurios tarptautinės politinės padėties ir sąlygų. Tarptautinės padėties ir sąlygų pakitimas, neliesdamas Vliko tikslų, gali paveikti tik jo veikimo metodus.

Vlikas betkurioms tarptautinės palitikos sąlygoms esant turi *reikšti lietuvių tautos* politinę valią šioje geležinės užd angos pusėje. Jis vadovauja Lietuvos laisvinimo akcijai ir yra galutinis jos reikalų sprendėjas. Kilnioms Vliko funkcijoms turi atitikti jo organizacija, asmeninė sudėtis, jo veikimo sąlygos ir sprendimai.

I. Organizaciniai uždaviniai.

1. Siekti kovojančios dėl Lietuvos išlaisvinimo, politiškai organizuotos Lietuvos visuomenės konsolidacijos;

2. *Laikyti ryšius ir siekti* bendradarbiavimo su Lietuvos diplomatiniais atstovais ir Lietuvos laisvinimo veiksniais;

3. Siekti suderinto Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos reprezentavimo visais atvejais.

II. Lietuvos laisvinimo gairės.

1. Budėti ir imtis žygių, kad Lietuvos valstybės suverenumo suspendavimas laisvojo pasaulio valstybių ir tarptautinių institucijų nebūtų pripažintas ir pateisintas.

2. Imtis žygių, kad *Lietuvos* suverenumo vykdymo atstatymas *būtų laisvojo pasaulio* valstybių ir tarptautinių institucijų politinėse programose bei jų vykdymo dienotvarkėje.

3. Siekti Lietuvos diplomatinių ir konsuliarinių įstatų atstatymo ar įkūrimo laisvojo pasaulio valstybėse.

4. Tirti galimybes Lietuvos egzilinei vyriausybei sudaryti ir imtis jos sudarymo iniciatyvos politiškai tikslingu metu.

5. Imtis žygių, kad Jungtinių Tautų Organizacija iškeltų Sovietų Sąjungai bylą dėl agresijos Baltijos valstybėse ir kad Sovietų Sąjunga būtų pripažinta *agresoriumi.*

6. Bendradarbiauti su Sovietų pavergtųjų tautų egzilinėmis ir kitomis tarptautinėmis organizacijomis, siekiant okupanto veiksmų pasmerkimo, jų sustabdymo ir Lietuvos išlaisvinimo.

III. Lietuvybės išlaikymas ir išlaisvinimo jėgų telkimas.

1. Skatinti ir telkti visas lietuvių išeivijos jėgas išlaisvinimo reikalui.

2. Skatinti lietuviškųjų organizacijų iniciatyvą švietimo ir kultūros srityje ir organizuoti tai veiklai pagalbą.

3. Ypatingo dėmesio skirti kaip jaunimą išlaikyti lietuvišką ir traukti jaunimą į Lietuvos laisvinimo bei lietuvybės išlaikymo darbą.

IV. *Informacija.*

1. Informuoti laisvąjį pasaulį apie krašto ištremtųjų ir išeivijos padėtį ir veikti viešąją jo nuomonę Lietuvos *išlaisvinimo* naudai.

2. *Rinkti informaciją* iš pavergtojo krašto, centralizuoti, vertinti bei tikslingai panaudoti surinktąją medžiagą.

3. Organizuoti sistemingą pavergtojo krašto informavimą.

V. Lietuvos atstatymo *problemos.*

A. Užsieninės problemos.

1. Nustatyti, kokių valstybės sienų siektina, su kuo ir kaip sienų klausimai spręstini ir paruošti medžiagą atatinkamam Lietuvos nusistatymui paremti.

2. *Siekti santykių aiškinimo* ir kylančių problemų sprendimo *su Lietuvos* kaimyninių tautų veiksniais.

3. Trti Lietuvoje būsimas repatriacijos problemas.

4. Rinkti medžiagą Lietuvos valstybei ir jos piliečiams karo ir okupacijos padarytų nuostolių atlyginimo reikalu.

5. Studijuoti išlaisvintos Lietuvos padėties Europos santvarkoje problemas, ypatingai tokias, kurios surištos su:

a. Baltijos valstybių federacija,
b. platesnės apimties sritinėmis federacijomis (Balto-Skandinavijos, *Vidurio Europos* ir kt.),
c. visos Europos integracija,
d. atitinkamu suverenumo siaurinimu ir
e. Lietuvos ūkio atitinkamu priderinimu.

B. Vidaus problemos:

Rūpintis medžiaga ir projektais:

a. Išlaisvintos Lietuvos valstybės santvarkai ir administracijai,
b. ekonominiam atstatymui,
c. žemės ūkio atstatymui,
d. socialinės ir sveikatos gerovės *tvarkai ir*
e. švietimo ir kultūros organizacijai.

SPAUDOS APŽVALGA

PRAŠOMA NEPŪSTI DULKIŲ Į AKIS.

149-me numery „Draugas" rašydamas straipsnį „Nepriklausoma Lietuva Lozoraičio adresu", parašė visą straipsnį „Nepriklausomos Lietuvos" adresu...

Į tai galima atsakyti: ir „N. Lietuva" ir J. Kardelis nebijo būti objektyvūs. Objektyvūs ir tikrų, ir tariamų priešų atžvilgiu. O kadangi objektyvi tiesa ne visada „Draugui" patinka, tai ji ir „Nepr. Lietuvai" ir J. Kardeliui ir minimame straipsnyje, elgiasi taip, kad sujuodintų sau ne visada palankią nuomonę, ir prirašė visokių dalykų: tartum pagirdamas, „Draugas" metė pertoli siekiančią meškerę: „Smetonos kruvino režimo" ir panašiai.

„Draugui" ir tai nepatiko, kad J. Kardelis moka skaityti ne tiktai eilutes, bet ir tarp eilučių, — todėl „Draugui" tą ir dabar pasako. Ir pasako atvirai: negražu katalikiškam laikraščiui taip rašyti! Ypač, kad jis tokiam rašymui neturi jokio pagrindo.

O dabar ir dėl Lozoraičio, ir dėl VLIKo.

„Nepr. Lietuva" ir vienam ir kitam atiduoda savo respektą. Nes juos vertina objektyviai. Kai VLIKas ėjo pertoli, pernelyg objektyviai, perdaug partiškai, kai buvo stagnacija ir pan., — (dėl ko, „Draugas" žino) „NL" nebijojo jama pasakyti objektyvios tiesos žodį. Kai p. Lozoraitis perdaug užsispyręs, nesukalbamas, daro Lietuvos kovą ir lietuvius kompromituojančius demaršus, kai Vlikas deda pastangas susitarti, — ir p. Lozoraičiui pasako objektyvios tiesos žodį. Taip ir atei ty elgsis. Tokia yra faktina būsena. Veltui „Draugas" bando tuos dalykus išpūsti.

„Nepr. Lietuva" ir J. Kardelis gali pasakyti, kad ligšiol kaip tiktai dar einama ne „Draugo", bet „Nepriklausomos Lietuvos" gairių kryptimi. Ir nenuostabu, nes tai yra tiesus kelias, be „Draugo" dažnai per daug partškų vingių.

„Draugas" neturi užmiršti, kad žmonės, kokių pažiūrų jie bebūtų, jie bent savo širdyje jaučia nesužalotą tiesos jausmą.

Ir tą tiesos jausmą reikia vertinti.

Ką rašo kiti

„BUS NUBAUSTI TIE, KURIE NEBALSUOS".

Tokia antrašte Simas Bakšys Brazilijos „Žiniose" rašo:

„Visi Brazilijos piliečiai, turi konstitucinę teisę, per savo išrinktus atstovus, dalyvauti šalies valdyme. Bet toji teisė uždeda ir pareigą laikas nuo laiko, per rinkimus, balsuoti, atiduoti savo balsą už pasirinktus kandidatus. Kada visuomenė būna pasyvi ir savo valios nepareiškia arba reiškia labai silpnai, į valdžią ir savivaldybes prilenda jos *išnaudotojų, visokių* sukčių ir spekuliantų. Dėl *to paskui nukenčia pati visuo*menė, kenčia valsčiai, miestai, atskiros provincijos, nukenčia visa šalis.

Toks visuomenės apsileidimas yra žalingas jai pačiai ir valstybei. Dėlto tūlose šalyse rinkikai už nebalsavimą baudžiami. *Brazilijoje* šis *reikalas* ligšiol buvo neaiškus. Dabar šis *reikalas* išspręstas griežčiau: kaikurie vietos laikraščiai *paskelbė, kad jau priimtas* įstatymo projektas, pagal kurį už *nebalsavmą piliečiai* būsią baudžiami administratyvinėmis *bausmėmis ir susiaurinant ki*tas jų teises'.

HAMILTON

BENDRAS TORONTO IR HAMILTONO

B-nių valdybų posėdis įvyko birželio 18 d. Hamiltone. Jame aptarti aktualūs mūsų gyvenimo reikalai, kaip vaikų stovyklos, VLIKo pirmininko M. Krupavičiaus atvykimas į Kanadą, Lietuvių Diena Toronte, Krašto Tarybos rinkimai ir tt. Ypatingai Hamiltono L. B-nės valdybos *narius nustebino (ir pri* imtas su nepasitenkinimu) Kr. V-bos atstovo V. Vaidoto pranešimas, kad šiemet į Krašto Tarybą bus einama vienu sąrašu visai Kanadai. Hamiltonas pareiškė, kad einant tuo keliu, mažesnės kolonijos vėl bus nustumtos „į šalį", kadangi tik „trys didieji" galės pravesti savo atstovus. Geriausiai būtų visą Kanadą padalinti apylinkėmis (arba apygardomis) nustatant *kiekvienai jų kandidatų* skaičių. Tokiu būdu, Windsoras, St. Catharines, London ar kit. mažesnės kolonijos, galėtų pravesti iš savo tarpo Krašto Tarybos narius, kas būtų sveikintinas reiškinys visos Kanados lietuvių gyvenimui.

NL red. turi pastebėti, kad p. Vaidoto pasisakymas negalėjo nustebinti Hamiltono ap. v-bos, nes nusistatymas Kr. Tarybą rinkti vienu sąrašu visai Kanadai yra ne Kr. Valdybos nusistatymas, bet Krašto Tarybos *nutarimas, kurį priimant* posėdyje buvo ir Hamiltono *Ap. dabartinis pirmininkas* p. K. Baronas.

Visai nepamatuotas teigimas, kad patiekiant kandidatų vieną sąrašą, tiktai trys kolonijos pravesiančios atstovus. Yra visai atvirkščiai, nes balsuojant vienu sąrašu, iš tų tariamųjų 3 kolonijų gali būti neišrinktas nė vienas, o visi gali būti išrinkti iš vad. mažųjų kolonijų, nes vienu sąrašu einant į rinkimus, visi bendruomenės nariai didelėse ir mažose *kolonijoje turės* **lygias teises** ir, pavyzdžiui, *veikliausios kolonijos*— Hamiltono — bendruomenės nariai gali gauti visuotinį pripažinimą ir visi išrinkti iš Hamiltono. Tokiuose rinkimuose nulems, ne kolonijos didumas, bet daugiau visuomenės pasitikėjimas asmenimis. Žodžiu, kolonijos didumas nevaidins rolės.

Be to, mažosios kolonijos, naujai priimtu Kr. Tarybos sudarymo būdu, nebus nuskriaustos, nes naujoje Krašto Taryboje, be riktų vienu sąrašu atstovų, dar dalyvauja lygiomis teisėmis, *tiek didelių, tiek ma*žų kolonijų Apylinkių pirmininkai arba *juos pavaduoją.* Taigi, kaip bebūtų išrinkta Krašto Taryba, joje visokiu atveju visos, be išimčių, kolonijos turės savo atstovus. Žodžiu, daugiau ir pilniau patenkinti vad. mažųjų kolonijų nėra įmanoma, nes jos dabar gauna **absoliutiškai lygias teises** su didžiosiomis kolonijomis.

Į KANADOS LIETUVIŲ KTALIKŲ

kongresą šį sekmadienį Hamiltone, atvyksta daug ekskursijų, ypatingai iš Toronto.

Informacijos centras Hamiltone veiks parapijos salėje 58 Dundurn St. N. telef. JA 2-5272 nuo 8 val. ryto.

TORONTO IR HAMILTONO

B-nių valdybų gegužinė, įvyko šį šeštadienį V. Narušio ūkyje, sutraukė apie 650 svečių iš Toronto, Hamiltono, St. Catharines ir net USA. Prie uždegto laužo Hamiltono B-nės pirm. K. Baronas pasveikino visus Jonus, o Toronto B-nės pirm. J. Simanavičius — Petrus, Povilus ir Vladus. Gegužinė davė apie 550 dol. pelno, kuris buvo padalintas tarpe dviejų valdybų. Tikslią gegužinsė apyskaitą *valdybos paskelbs spaudoje.*

Padaryta operacija

Hamiltono jaunai visuomenės veikėjai V. Subatnikaitei, kuri ilgesnį laiką skundėsi skausmais kelyje. Ligonis guli St. Joseph's Hospital kamb. 211. Greito pasveikimo!

ANTIKOMUNISTINĖ DEMONSTRACIJA

buvo surengta birželio 27 d. Hamiltono ukrainiečių. Ji įvyko ryšium su Sov. Sąjungos skelbiama 300 m. sukakumi *„laisvu" Ukrainos prisijungimu.*

11val. ryto nuo CPR stoties, apie 2.000 minia su plakatais ir antikomunistiniais šūkiais (panašiai kaip ir per pabaltiečių ešvežimų minėjimą) žygiavo prie kareivio paminklo, kur buvo uždėtas vainikas ir pasakyta parlamento p. Russel Reinke kalba. Nuo paminklo, protesto demonstracija buvo perkelta į Scott Park.

Hamiltono lietuvių B-nę atstovavo pirm. K. Baronas, kuriam teko išgirsti gražių atsilieptimų apie buvusią pabaltiečių *demonstraciją, o taip pat pareiš* kiant iš ukrainiečių pusės geriausius norus bendradarbiavimo su lietuviais bendroje laisvės kovoje. **Kbr.**

ŠEIMOS PRIEAUGLIO

susilaukė K. ir E. Norkų šeima. Sūnus ir motina p. E. Salalytė-Norkuvienė yra sveiki.

IŠ ANGLIJOS Į HAMILTONĄ

persikėlė p. *Narbutų šeima.* Narbutas yra geras sportininkas, ypač krepšininkas. Linkime greito įsijungimo į vietos lietuvių gyvenimą, įstojant į HLSK „Kovas" eiles.

Kbr.

ŠV. POVILO LIUTERIONIŲ BAŽNYČIOJ,

Gore ir Hugson gt. kampe, liepos 4 d., 1 val. pp. lietuvių pamaldos. **Kun. dr. M. Kavolis.**

Geriausias ir prieinamiausias patarėjas yra spauda, — visokiu atveju kreipkitės į „Nepriklausomos Lietuvos" — redakciją. —

Neužmirskime atnaujinti „Nepriklausomos Lietuvos" prenumeratos

IR PARAGINKITE KITUS JĄ UŽSIPRENUMERUOTI.

TĄ GALIMA ATLIKTI PAPRASČIAUSIU BŪDU: DĖKITE PINIGUS Į VOKĄ IR PAPRASTU LAIŠKU SIŲSKITE ADRESU: **NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 7722 GEORGE STREET, VILLE LASALLE, MONTREAL, P. Q.** Nebuvo atsitikimo, kad pinigai būtų žuvę. Kam patogiau, prašome siųsti ar banko čekiu ar pašto perlaida — Money Order'iu. Kam sunku prenumeratą apmokėti už visus metus, gali mokėti dalimis. Naujai atvykusieji laikraštį gauna bargan tol, kol prasikuria ir sugeba apsimokėti.

DIPL. ŠEFO PRANEŠIMAS.

„Lietuvos Diplomatijos Šefas S. Lozoraitis birželio 14 d., atvažiavo į Berną ir čia išbuvo iki birželio 18 d. Būdamas Berne, ministeris Lozoraitis be kitų dalykų, aptarė su *Pasiuntinybes patarėju* Dr. A. Geručiu klausimus, *susijusius su jam pavestąja* misija rūpintis Lietuvos reikalais Bonnoje ir suintensyvinti tenai kontaktus.

Lietuvos Diplomatijos Šefas S. Lozoraitis pavedė Pasiuntinybės patarėjui Dr. A. Geručiui rūpintis, šalia misijos Vakarų Vokietijoje, ypač spaudos ir diplomatinės dokumentacijos telkimo reikalais. Prie Berne Dr. Geručio seniau įsteigto ir vedamo Bibliografinio Archyvo sudaromas specialus skyrius, kuris apims dokumentaci ją, reikalingą Lietuvos išlaisvi nimo bylai vesti.

Paskutiniuoju laiku spaudoje *ir visuomenėje buvo* paskleistos klaidinančios žinios dėl Lietuvos užsienio pasų išdavinėjimo Vakarų Vokietijoje.

Lietuvos Diplomatijos Šefas praneša suinteresuotiems asmenims žinoti, kad Lietuvos užsienio pasai Vakarų Vokietijoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams išdavinėjami ir pratęsiami ligšioline tvarka šių Lietuvos Respublikos įstaigų: Pasiuntinybės prie Šventojo Sosto, Pasiuntinybės Londone ir Konsulato Čikagoje".

DĖL ESTŲ ATSTOVYBĖS VOKIETIJOJE.

Ponas Aleksis Rannit laiške redakcija dėl praeitų metų „Nepriklaus. *Lietuvos*" *straipsny* paliestų klausimų, kurie liečia *jo tautiečių estų* reikalus, praneša:

„1) Bonnoje neveikia joks „estų veiksnių" įgaliotinis, kaip tai tvirtina Jūsų laikraštis, bet Estijos Respublikos diplomatinės atstovybės JAV-ėse įgaliotas asmuo, kuris yra įpareigotas rūpintis estų reikalais Vokietijoje.

2) Neatitinka teisybę, kad min. Selter'iui, kuris Estiją bei estus *reprezentuoja Bonnoje,* būtų suteikta teisė išdavinėti pasus estų piliečiams, nežiūrint to, kad min. Selter yra karjeros diplomatas ir buvęs Estijos užsienio reikalų minicteris.

Minėtu reikalu aš užklausiau Estijos Respublikos diplomatinę atstovybę JAVse ir š. m. birželio 22 gavau oficialų atsakymą, kad Estijos pilietis neturi jokios galimybės gauti sau pasą Vokietijoje, jis turi kreiptis paso reikalu į Estijos atstovybę Londone".

Reiškiu gilią pagarbą

SKAUSMO DIENOS MINĖJIMAS URUGVAJUJE.

Urugvajaus lietuvių kolonija turi apie *10.000 tautiečių. Taip* gi savo amžiumi ji galima būtų *metrikuoti nuo 1929 metų,* kada čia prasidėjo didysis ateivių *antplūdis* ir ėmė reikštis organizacinis veikimas.

Nuo to, prieš 25 metus, iki šių dienų, Urugvajaus lietuvių kolonija buvo jautri savo Tėvynės ir tautos reikalais ir niekad neužmiršo juos prisiminti kiekvienu svarbesniu atveju.

Lietuvių tautos gedulo dieną, šiais metais, kaip visą eilę praeitų metų, Urug. lietuvių kolonija atžymėjo, svarbiu akademišku aktu, kurį suruošė šį kartą trijų organizacijų vardu. Demokratinės Urugvajiečių - *Lietuvių Kultūros S-gos „Alianza",* antitotalitarinio sąjūdžio ir Tarptautinio Sovietų pavergtų tautų antikomunistinio komiteto.

Aktas įvyko birželio 12 dien. *Urugvajaus sostinės* Montevideo populiariausiame demokratų rūmų „Ateneo de Montevideo" salėse, sutraukdamas daug publikos. Be skirtingų politinių įsitikinimų, srovių ir organizacijų spalvuotumo: visuomenės veikėjai, spaudos korespondentai, dvasiškiai, kolonijos tautiečiai, prekybininkai ir verslininkai susirinko išreikšti savo protesto žodį, bolševikams ir Kremliaus „didvyriams" prieš Pabaltiečių tautų užgrobimą ir jų naikinimą.

Kalbas pasakė „*Alianzos*" pirmininkas J. P. Martinez Bersetche, Lietuvos ministeris Dr. Kazys Graužinis, stud. A. R. Guzman, Latvijos ateivių atstovas V. Bergmanis ir labai vertingą konferenciją laikė žymus urugvajiečių profesorius

Nukelta į 7-tą puslapį.

JUOKDARIAI...

Baisioji...

Bimba, pamėgdžiodamas baisiuosius 1941 metų trėmimus Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų žmonių į Sibirą, kalba — *ton* mintin — apie sovietinių šnipų, Rozenbergų, išdavusių savą valstybę, mirtį elektros kėdėje. Sutinkame su Bimba, kad tai yra baisus dalykas, nes kiekviena prievartinė mirtis yra baisus dalykas. Prieš mirties bausmę todėl mes pasisakome iš esmės prieš.

Bet kodėl Bimbai baisus dalykas išdavikų mirtis, ir kodėl jam nebaisi nekaltų žmonių mirtis? Žmonių ne tiktai nekaltų, bet ir prieš teisę, prieš moralę nukankintų ir nužudytų? Kodėl jam viena prievartinė mirtis baisi, o kita jam maloni? Kodėl jis komunistų įvykdytas milionų žmonių mirtis Sibire, kalėjimuose ir kacetuose užgiria ir jomis gardžiuojasi?

Ir mes klausiame — kodėl?

Bimba lementuoja apie Coventry ir Stalingradą. Tai tikrai buvo baisu, kai Hitleris, atgrįžęs savo ginklus į savo buvusį sąjungininką ir karo pakūrėją Staliną, sunaikino Coventry ir Stalingradą. Baisu, tikrai baisu.

Bet mes klausiame Bimbą, kodėl dabar Londone sovietų atstovai pasipriešino nusiginklavimui ir atsisakymui panaudoti atominę bombą? Kodėl Bimba nieko nepasako sovietų atstovams, kad jie vykdo užpuolimus ramių tautų? Kodėl nesutinka nusiginkluoti? Kodėl nesutinka atsisakyti atominių bombų panaudojimo? Kodėl?

Pruseika apsigalvos.

Vienas komunistinių samdinių Amerikoje Pruseika pralošė bylą teisme ir yra įsakyta jis išsiųsti iš Amerikos.

Tegul vyksta ten, kur pirso vykti kitiems, o pats ir nagais ir ragais laikėsi „prakeikto kapitalizmo"... Pruseika žinoj, kad sovietinį rojų galima kitiems piršti, bet pačiam vykti... ne. Nėra kvailių! Ir Pruseika kovoja ligi paskutiniųjų, kad pasiliktų „prakeiktos buržuazijos" tarpe, kad dar ilgiau pasinaudotų kapitalistų malonėmis...

Žinoma, Pruseika, išvykęs, sakysim, į Lietuvą, tautiečiams vis vien meluos ir dums akis, bet pats, pamatęs tikrąjį gyvenimą „komunistų rojuje", bent pagalvos: — Teisingai sakė *dipukai: sovietuose* gyvenimo žmonėms vis dėlto tikrai nėra!....

Mandrapypkis.

Nuo Lenino lig Malenkovo

PER TROCKĮ IR BERIJĄ.

Kai pirmoji - Berijos - auka sovietinei diktatūrai jau sudeginta ant totalizmo sauvalės ir smurto aukuro, įdomu peržvelgti tų įvykių raidą.

1.

Kovo mėn. 6 d. ankstų rytą, kai Maskvos gatvėse dar nebuvo jokių laikraščių, radijo paskelbė, kad „vadas" Stalinas mirė praėjusią naktį 9 val. 50 m. Šis komunikatas kvietė partiją išlaikyti geležinį vieningumą savo tarpe... saugoti partijos vieningumą kaip savo akį... mokyti visus komunistus ir darbo žmones gilaus budrumo, neapykantos ir tvirtumo kovoje prieš vidaus ir išorės priešus". Šis kvietimas buvo kartojamas kiekvieną valandą kiaurą dieną.

Vėlų vidurnaktį partijos vadovai po posėdžio, trukusio nuo pat vado mirties, paskelbė, kad bendrame posėdyje, kuriame dalyvavo Centro Komitetas, Ministerių Kabinetas ir Augščiausiosios Tarybos prezidiumas, prieita prie išvados", jog partijos ir vyriausybės vyriausias uždavinys yra užtikrinti nenutrūkstamą ir teisingą vadovavimą visam kraštui, kuris reikalauja, kad būtų išlaikytas didžiausias vieningumas vadų tarpe ir kad būtų išvengta bet kokios suirutės ir panikos". „Turint tai galvoje", tęsė komunikatas, rasta reikalo tučtuojau padaryti visą eilę pakeitimų partijos ir vyriausybės sudėtyje. Tie pakeitimai panaikino visus organizacinius planus, kurie prieš penketą mėnesių buvo priimti Devyniolikto jo Kompartijos suvažiavimo, vadovaujant asmeniui, kuris prieš 24 valandas dar buvo gyvas.

Laikraščiai be paliovos kvietė išlaikyti geležinį bei monolitinį vieningumą ir sustiprinti budrumą kovoje prieš vidaus ir užsienio priešus. Visa tai Malenkov pakartojo žodis į žodį savo kalboje, pasakytoje laidotuvių metu. Berija pakartojo tą įspėjimą tik kitais žodžiais, laidotuvių kalboje ir „Pravdos" kovo mėn. 11 d. įžanginiame.

Totalistinės valstybės esmės paslaptys.

Netvarka ir panika!? Kai *Franklin Roosevelt mirė, eidamas* ketvirtąją kadenciją, tai vice prezidentas automatiškai užėmė jo vietą, ir nei jam, nei vienam bet kurios politinės partijos vadui bei vyriausybei neatejo į galvą įspėti visuomenę nuo netvarkos ir panikos.

Ar galėjo panašūs žodžiai prasiskverbti į pranešimus ir laidotuvių kalbas, pasakytas Anglijos karaliaus Jurgio VI ir Švedų karaliaus Gustavo V laidotuvių metu.

Net ir jaunose valstybėse, kurios gimė sąmyšių pasėkoje, — nei Izraelyje, kai jo pirmasis prezidentas Chaim Weizmann mirė; nei Turkijoje, kai Kemal Paša *mirė; nei Pakistane, kai* Liaquat Ali Khan mirė; nei Indijoje, kai jos garsus politinis - tikybinis vadas Mahatma Gandhi buvo nužudytas; nei Kinijoje, kai Sun Yat-sen persiskyrė su šiuo pasauliu, — niekam neatėjo į galvą skelbti tuos pik tą pranašaujančius žodžius „netvarka ir panika". Tie keisti žodžiai veda mus į totalitarinės valstybės prigimties paslaptis, išaiškina būdą ir prigimtį tų žmonių, kurie tą valstybę valdo, parodo jų santykius tarp *jų pačių, tarp jų ir jų pavaldinių*, tarp jų ir viso pasaulio.

Diktatūrų likimas.

Veltui jūs ieškotumėte istorijoje įrodymų, kad diktatorius, kuris iškilo jėgos pagalba ir kuris savo valdymą rėmė jėga, būtų pakeistas taikiu būdu. Kai Cezaris buvo nužudytas, su darytasis triumviratas suskaldė Romos imperiją. Direktorija, paveldėjusi Robespjero terorą, buvo nušalintas Napoleono, kuris visą laiką krimtosi dėl galimumo teisėtumui atstatyti, ir galų gale baigė savo dienas Šv. Elenos saloje. Hitlerio „Tūkstančio Metų Reichas" subyrėjo liepsnojančiame požemyje Barlyne, Mussolinio „Imperium Romanum" nepergyveno jo paties kartuvių. Nesant teisėto kelio įpėdininkystei paveldėti Hitleriui ir Mussoliniui mirus, krašte kilo neramumas ir panika, sukelta įžygiuojančių armijų ir užimančių sunaikinti tus miestus. Bet tas „neramumas ir panika", apie kurią kalba Stalino draugai, kyla ne dėl išorės įvykių, bet iš jų pačių širdžių ir jų valdymo sistemos esmės.

Ta sistema, kuri veda karą prieš visą esamą buitį bei institucijas, prieš savo pačios piliečius bei prieš visus kitus žmones, negali pavirsti į teisėtumą. Žodis „panika", išsprūstantis iš valdovų, „galingiausių visame pasaulyje", rodo baimę, kuria yra apkrėstos jų širdys: jie bijo savo bejėgių žmonių, kuriuos jie valdo; jie bijo viso pasaulio, kurį jie planuoja pavergti; jie bijo kitas kito.

Sovietų vyriausybė yra režimas, bet ne sovietų. Žmones jau seniai neteko teisės rinkti ar atšaukti „atstovus". „Sovietas" jau seniai neteko galios rinkti savo vadus, ar daryti bet kuriuos nutarimus. Sovietų vyriausybė taip pat nėra nei partijos vyriausybė. Kiekvienai partijai yra būtinos kitos partijos, kaip lytys yra reikalingos kita kitos. Partinis gyvenimas išnyksta tuojau, kai tik pasilieka viena partija — lygiai kaip pasibaigtų gyvenimas, jei liktų tik viena lytis.

Transmisijos diržas.

Nuo to laiko, kai sovietai neteko galios daryti sprendimus, ar rinkti savo vadus bei pareigūnus, partija taip pat neteko teisės daryti nutarimus bei rinkti savo vadus. Ta buvusioji partija, Stalino žodžiais tariant, pavirto į „transmisijos diržą", kurio pagalba vadas vykdė savo galią masėms valdyti. Tiek potvarkiai, tiek tarnautojų parinkimas ėjo iš viršaus į apačią; tat yra militarinis-ideologinis aparatas, kurio augštumoje sėdi „dangaus duotas vadas".

Iš viršaus žiūrint, viskas taip sutvarkyta, kad tatai gali tęstis per amžius ir kad valdžios paveldėjimas įvyks paprastu, taiku, ramiu būdu. Ar kuomet buvo toks valdžios monopolis, sukauptas taip organizuotame mechanizme? Trisdešimt šešius metus prie valdžios be pertraukos. Trisdešimt metų nenutrūkstamo vadovavimo asmens „visų — išmintingiausio", „visų - galingiausio vado". Daugiau nekaip vieno šimtmečio trečdalį truko žmonių „laimingas gyvenimas", nesant jokios opozicijos. Daugiau nekaip du dešimtmečius viskas buvo nutariama vienu balsu. Tai buvo vienybė ne tarp žmonių, bet vienybė monolito.

Kur yra tas plyšys, kuriame gali išdygti abejonės sėkla, mažesnis ar didesnis neramumas bei panika? Politbiuras buvo kontroliuojamas vado taip ilgai, kad Devyniolikto Suvažiavime (1952 spalių mėn.) galėjo jį panaikinti, pakeičiant kitu organu, kuris buvo tick skaitlingas ir jo nariai parinkti taip, kad jų negalima būtų sušaukti bėgamiesiems klausimams aptarti. Tas pat buvo padaryta iš centro komiteto daug anksčiau.

Vadovavimo grandis

yra visai aiški: vadas kontroliuoja centro komitetą, centro *komitetas kontroliuoja partiją.* Be to partija kontroliuoja policijos aparatą, kariuomenę, biurokratiją, spaudą, radiją, susirinkimų sales, gatves, mokyklas, pastatus, bažnyčias, įmones, ūkius, profesines sąjungas, meną, mokslą, — viską.

Atrodo, kad visos jėgos (valdžios) rankenos veikia labai puikiai. Kiek pastangų reikėjo Leninui ir jo bendradarbiams, kiek Stalinas praliejo nekaltų *aukų kraujo tokiam viską apimančiam* totalitarinės valstybės *aparatui sukurti!!* Ta mašina yra viena iš galingiausių visame pasaulyje, ir ji yra pasiruošusi veikti visu stiprumu.

Ir va, diktatoriui mirus, įpėdinių-našlaičių pirmieji žodžiai reiškė ne šiltą užuojautą ir gailestį, bet pikto pranašavimą — „netvarka bei panika" ir „budrumas bei negailestinga kova prieš vidaus ir užsienio priešus!"

Visoje toje mašinoje yra prislėgtas ramumas, bet jai trūksta *sutarimo paveldėjimui* užimti taikiu būdu. Ji turi daugybę įstatymų, bet ji neturi nuostatų, kurių pagalba būtų užtikrintas legalus paveldėjimo (valdžios) užėmimas.

Teisėtumo tvarka.

1917 m. kovo mėn. demokratinė revoliucija paveržė valdžią iš caro ir tuojau pradėjo rūpintis sukurti naują, demokratinę sistemą, susidedančią iš Valstybės Dūmos arba *parlamento*, miestų dūmų bei savivaldybių. Ji ruošėsi sušaukti Steigiamąjį susirinkimą, kuris būtų priėmęs naują demokratinę konstituciją, kuri patikrintų naujus vieningumo, sutarimo bei taikingumo pradus, kolektyvinę bei demokratinę politiką, sudetingą partinę sistemą, parlamento veikimą, bendradarbiavimo principus, kurie sudaro pagrindą kiekvienos normalios vyriausybės ir kurie įgalina lūdėti del valstybės galvos mirties, bet nesukelia netvarkos ir panikos baimės. 1917 pirmosios *revoliucijos pastatytoji* vyriausybė greitais žingsniais ejo *prie demokratinės sistemos* sudarymo.

Lemtingas posūkis.

Bet 1917 m. lapkričio mėnesį bolševikų partija jėgos pagalba nuvertė laikinąją vyriausybę ir išvaikė Steigiamąjį susirinkimą, kuris tik vienas galėjo nutiesti demokratinio valdymo pagrindus. Kai jie uždarė visas partijas, neišskiriant darbininkų klasės *bei valstiečių partijų*, ir atėmė visą galią iš tarybų, kurios skaitėsi „darbininkų bei valstiečių parlamentu", bolševikų partija ėmė valdyti tarybų vardu.

Vėliau Leninas panaikino bet kurią opoziciją partijos viduje, ir tuo būdu ji neteko politinės gyvybės. Būdama griežtai centralizuota ir vadistinė, ji pagaliau pavirto „transmisijos diržu", kurio pagalba Centro Komitetas vykdė savo norus. Kai Centro komiteto „tarnas" — *jos „Generalinis Sekretorius"* — likvidavo daugumą Centro Komiteto narių, tai ir pastarasis neteko bet kurios sprendžiamos reikšmės.

„Vadas"...

Palaipsniui, kai Stalinas išnaikino visus, kuriuos jis įtarė esant nepasitenkinusiais bei įsižeidusiais arba kurie nesutiko garbinti jo neklaidingumo, visa sistemos galia, jėga bei propaganda susikaupė į vieną svirtį, kuri tą nepopuliarų, bespalvį *ir nekenčiamą žmogų padarė* „Dievo duotu vadu". Vadas, kuris naudojasi „dieviškąja malone", palaipsniui įgyja šventumo žymes: jis yra išmintingiausias, gudriausias ir galingiausias. Tas, kurį jis paliečia savo jėga, įgauna jo malonę ir tampa panašus į jį. Tas, kurį jis apkaltina, virsta dulkėmis. Jis sprendžia viską: kalbos mokslą, žmogaus atsiradimą, gamtos pakeitimą, priešo artilerijos padėtį visuose frontuose, kiekvienos įmonės išdirbio normas ir *techniką. Visi kiti* įgauna galią emanacijos bei delegavimo būdu, bet ir tuo atveju jie turi būti pasirengę priskirti jam visus nuopelnus už pasisekimus, ir kaltinti bei bausti save dėl visų nepasisekimų.

Tuo būdu, diktatoriui mirus, neatsirado organo, kuris būtų pajėgęs išrinkti naują vadą. Sovietų Sąjunga neturi konstitucijos nuostatų pakeisti „genijui", kuris pats save paskyrė. Ten nėra jokios partijos, kuri galėtų ką nors nuspręsti, svarstyti bei ką nors skirti. Nei konstitucijoje, *nei partijos statute* nėra jokių nuostatų, liečiančių diktatorių bei jo įpėdinį.

Be moralės.

Taip pat ten nėra jokių moralinių nuostatų, kurie varžytų varžovus dėl valdžios kitas kitą žudyti ar kitu būdu šalinti. Sekdami paveldėtus precedentus ir totalitarinės valstybės realius vidaus įstatymus, jie daro tiksliai tik tai, ką jie yra priversti daryti. Kviesdami įbaugintus gyventojus prie geležinės *vienybės ir prie monolitinio* vieningumo partijos su valdžia, jie tai kalba sau patiems. Žodžiai „netvarka ir panika" išsprūsta iš jų pačių širdžių ir liečia juos pačius.

Sąmoningas asmuo, kuris mėgintų įsivaizduoti save esant totalitarinės dinamikos atmosferoje, galėtų paklausti, kodėl ne išrinkus jungtinį valdymo organą? Triumviratą? Heptarchiją? Decemviratą? Gal prezidiumą? Centro *komitetą? Ministerių* kabinetą? Sekretoriatą?

Pavėluotas Lenino susipratimas.

Net ir Lenino laikais, kol dar Centro komitetas ir Politbiuras nebuvo nušalinti nuo politinio gyvenimo ir valdžios, paaiškėjo, kad yra neįmanoma nustatyti valdžios perėmimą taikiomis priemonėmis, arba priemonėmis, kurios bent partijos sferose, būtų pripažįstamos teisėtomis. Trimis kraujo išsiliejimais smegenyse Mirties angelas *tris kartus nuoširdžiai* įspėjo Leniną.

Šis vyras, kuris buvo apimtas liepsnojančio troškimo valdyti visą pasaulį, tik po antrojo priepuolio pradėjo suprasti, jog mirtis artėja. Tuomet jis mėgino paruošti teisėtą ir taikų valdžios *perėmimą. Suprasdamas* savo turimą nepaprastą autoritetą, *kurio* pagalba, ir, gal prieš savo norą, pajungė partiją bei jos vadovaujančius organus ir tapo diktatorium, Leninas pradėjo baugintis, kad jo leitenantai susidraskys viens kitą į gabalus, pei kuris jų panorės būti Leninu II.

Neturėdamas aiškaus supratimo apie totalitarinių procesų dinamiką, jis pradėjo veikti taip linkme, kad bent vienas mąstantis organas — Politbiuras — įgautų autoritetą. Tuo tikslu jis rūpestingai sudarė savo testamentą, kuriame įspėjo nuo „skilimo pavojaus partijoje". Jis griežtai smerkė kiekvieną iš savo draugų - bendradarbių, kuris daleistų mintį, jog jis pats vienas gali valdyti. Jis gyrė *kiekvieną, tuo norėdamas* pabrėžti, kad nė vienas iš jų *neturi būti eliminuotas.*

Daugiau bus.

CHURCHILL'IS LIUDIJA

(Pagal Churchill'io knygą „The Hingle of Fate, skyrius 19 326 — 344 pusl.).

Narpaliojant Vakarų nusistatymą dėl Pabaltijo valstybių, svarbu apčiuopti ir išryškinti realią būseną bei faktiškąjį tikrumą. Šiamtikslui patarnauja ir dokumentuotas Churchillio pasisakymas. **Red.**

Maskva reikalauja pripažinti Lietuvos užgrobimą.

Kai A. Edenas lankėsi Maskvoje 1941 m. gruodžio mėnesį, jis susidūrė su Sovietų ypatingais reikalavimais, pagal kuriuos Sovietų Sąjungos sienos turėjo būti pripažintos tokios, kokios jos buvo tuo metu, kai Pabaltijo valstybės Maskvos jau buvo okupuotos. *Komunistai* ypatingai rūpinosi, kad Baltijos kraštų *okupacijos* ir jų įjungimo į Sovietų Sąjungą pripažinimas būtų aiškiai fiksuotas būsimoje sutartyje. Edenas atsisakė duoti bet kuriuos pasižadėjimus, pažymėdamas, kad **Anglija užtikrino Jungtines Valstybes nedaryti jokių slaptų susitarimų dėl teritorinių pakeitimų karo metu.**

Anglija pildo susitarimą su Amerika.

Baigiant šią konferenciją, buvo sutarta, kad Eden šiuos Sovietų reikalavimus pateiks Anglijos ir Jungtinių Valstybių vyriausybėms, ir kad tie reikalavimai turės būt svarstomi, sudarant formalų Anglų-Sovietų paktą. Vėliau šis sutarimas su visomis smulkmenomis buvo praneštas **Jungtinėms Valstybėms. Jų nusistatymas Sovietų pasiūlymų atžvilgiu buvo griežtas ir neigiamas.** Pagal Amerikos nuomonę, bet kuris priėmimas panašių pasiūlymų būtų tiesiogis Atlanto Chartos principų laužymas.

Churchill nusileidžia Stalinui.

Jis rašo:

„Kai aš buvau Wasnington'e *dieną prieš Amerikos* įstojimą į karą ir kai Mr. Eden pranešė Sovietų vyriausybės norą apsorbuoti Baltijos valstybes, aš reagavau neigiamai, kaip rodo jau atspausdintoji telegrama. Bet dabar, trim mėnesiais vėliau, įvykiam spaudžiant, aš neaučiu, kad ši moralinė pozicija fiziškai galėtų būti išlaikyta. Mirtinoje kovoje yra netikslu prisiimti daugiau naštos, nei kad kova dėl didžiojo tikslo gali pakelti. Mano nuomonės apie Baltijos valstybes buvo ir yra *nepasikeitusios, tačiau* aš jaučiu, kad aš jų šiuo metu negaliu toliau kelti, ryškinti".

Telegramoje, pasiųstoje prezidentui Roosveltui 1942 m. kovo 17 d., jis rašo: „Jei Winant dabar yra pas Tamstą, tai jis, be abejo, paaiškins užsienio ministerijos pažiūrą į Rusiją. Didėjantis karo svoris privertė *mane manyti* (jausti), kad Atlanto Chartos principai nepriva lėtų būti taip sukurti (suformuluoti, sukonstruoti), kad jie nepripažintų (paneigtų) Rusijai tų sienų (kraštų), kurias ji okupavo Vokietijai ją užpuolus. Tai buvo pagrindas, kuriuo Rusija prisidėjo prie Chartos, ir aš tikiu, kad žiaurus priešiško elemento likvidacijos procesas buvo rusų panaudotas Baltijos valstybėse, etc., kai jie užėmė šias sritis karo pradžioje. Todėl aš tikiuosi, kad Tamsta *galėsite mums duoti* laisvas rankas pasirašyti sutartį, kurios Stalinas pageidauja kaip galint greičiau.

Viskas *rodo*, kad vokiečiai atnaujins masišką Rusijos invaziją pavasarį ir mes labai mažą galime padėti vieninteliam kraštui (valstybei), vedančiam sunkią kovą su vokiečių armijomis".

Rooseveltas nenusileidžia *Churchilliui.*

Toliau Churchill mini, kad prezidentas Roosveltas ir Valstybės Departamentas pasiliks prie seno nusistatymo. Ir pagaliau, Anglų-Sovietų paktas, be *jokių teritorinių pasižadėjimų* buvo pasirašytas 1942 metais gegužės 26 d. dešimčiai metų.

Taigi išeina, kad Lietuva galutinai nebuvo paskandinta tik buvusio Prezidento Roosevelto dėka. **Bronkaitis.**

PATARIAMASIS SEIMAS PRISIMINĖ PAVERGTUOSIUS

Europos Tarybos Patariamasis Seimas gegužės 28 d. priėmė rezoliuciją sovietų pavergtųjų kraštų reikalu. Konstatavęs, kad sovietai nerodo geros valios pavergtiesiems kraštams grąžinti laisvę, E. T. Patariamasis Seimas pareiškia, kad sovietų *paveigtųjų kraštų nepri*klausomybė ir demokratinė laisvė yra bendras uždavinys visoms tautoms abipus geležinės uždangos, nes tai yra tikros ir patvarios taikos pagrindinė sąlyga. Seimas laukia tos dienos, kada Sovietų pavergtieji kraštai vėl sudarys laisvos europinės bendruomenės integralinę dalį. Simpatijos bei solidarumo *jausmo vedamas seimas* pasiža da panaudoti visas savo pastangas padėti sudaryti tokią tarptautinę padėtį, kuri įgalintų pavergtuosius atgauti laisvę.

LAISVĖS MANIFESTACIJA.

Liepos 1 d. 12 val. dieną New Yorke State Island prie Laisvės Statulos įvyksta Sovietų pavergtųjų kraštų tremtinių laisvės manifestacija.

TYRINĖJAMA APDRAUDOS KOMPANIJŲ VEIKLA.

Amerikos Jungtinių Valstybių Federalinės valdžios organai, būtent — *The Federal Trade Comission*, kaip neseniai rašė *New Yorko* laikraštis „Daily News", pradeda tyrineti tų apdraudos kompanijų veiklą, kurios daugiausia verčiasi ugos, nelaimingų atsikimų ir pa našiomis apdraudomis. To paties laikraščio žiniomis Jungtinėse Valstybėse viso yra net 800 minėtos kategorijos apdraudos kompanijų. Šių kompanijų veikla nepaprastai paskutinu metu išsiplėtusi. Kasmet jos daro vis didesnę apyvartą, o paskutiniaisiais duomenimis jos esančios apdraudusios net *91 milioną piliečių. Visų šių* kompanijų pajamos praeitais *metais buvo pasiekusios astro*nomines sumas, — būtent — dviejų bilionų dolerių per metus.

FTC Chairmanas Ed. F. Howrey atkreipia dėmesį į tai, kad kai kurių apdraudos kompanijų skelbimai esą nesąžiningai surašomi. Juose daromi pažadai, kurie vėliau neišpildomi. Ir tie raštai esą siuntinėjami paštu, kas esą neleistina. Todėl minėtasis atsakingas asmuo kviečia ir visuomenę padėti kovoti su panašiais nesąžiningumais.

Lietuviai tokiais reikalais negali nesidomėti. Nes kartais ir jiems tenka susidurti su panašiomis perdėtomis reklamomis, o kai kas gal ir asmeniškai del to nukentėjo. Bet mums lietuviams, neturėtų daryti didesnio įspūdžio svetimųjų jokie garsinimai apdraudos srityje, nes mes *juk turime savo lietuvišką* fraternalę organizaciją — Susivienijimą *Lietuvių Amerikoje*, kuris gali mus apdraudos srityje patenkinti.

Tik skirtumas visas tame, kad mūsų Susivienijimas nesinaudoja panašia reklama. Jau *taip iš senų laikų buvo priimta*, kad SLA tik praneša visų lietuvių žiniai, kokios rūšies apdrauda yra jo praktikuojama.

Geriau atsiminti svarbesnius SLA uždavinius. Štai Pildomoji Taryba *susirūpino* gelbėti draugijas ir klubus, kurie teikdavo savo nariams apdraudą. Kai kurių draugijų ir klubų nariai, būdami vyresnio amžiaus, išmiršta ir tos organizacijos nebepajėgia toliau gyvuoti. Reikia gelbėti lietuvių pinigus, esančius minėtų draugijų ir klubų kasoje. Juk jau nemaža tūkstančių dolerių tokiu būdu žuvo. Tai didelis nuostolis lietuviams. Štai kodėl SLA projektuoja tas organizacijas priimti nariais.

Greta to, Susivienijimas, rengdamas savo statuto pakeitimą, stengiasi ir savo *apdraudos pro*gramą pritaikyti naujiems gy*venimo reikalavimams.* Apdrauda ligoje ir nelaimingų atsitikimų taip praplečiama, kad jau niekam iš lietuvių neteks kreiptis pas svetimuosius.

Ant. Sargūnas.

AUKOJO „N. L."

M. Šimkuvienė, Mtl. 1.00
J. Dunčikas, Toronto . . . . 5.—
J. Žiūkas, Sudbury, Ont. 1.—
NL rėmėjams nuoširdus ačiū. **NL.**

NAUJI RAŠTAI.

kAIDAI 5(71) nr., gegužės mėnesio, pradedami A. Maienos straipsniu „Marijos idėja".

„LIETUVIŲ DENOS", birželio numeris duoda pasikalbėjimą su Amerikos Liet. B-nes pirm. prel. J. Balkūnu. Raso: Dr. M. Brakas, Dr. P. V. Raulinaitis, Dr. P. Daudžvardis, kan. M. Vaitkus, M. Katiliškis, A. Rannit ir kiti. Telpa per 50 nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Metinė prenumerata 4 dol. Administracijos adresas: „Lietuvių Dienos", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA. „Lietuvių Dienas" galima užsisakyti Kanadoje ar įsigyti pavieniais numeriais pas šiuos platintojus: Bedford, P. Q. — V. Brilvicas; Edmonton, Alta — V. Taraškevičius; Hamilton, Ont, — J. Pleinys, E. Gumbelevičius; Montreal, Q., — P. Rudinskas, J. Parojus; Lodon, Ont.—K. Kudukis, St. Catherines, Ont. — A. Daugintė; Sault-Ste-Marie, Ont.,— V. Mockus; Sudbuhy, Ont. — V. Montvilas; Ottawa, Ont. — A. Paškevičius; Port Colborne, Ont. — J. Skaistys; Toronto, Ont. — V. Aušrotas, J. Mažeika, A. Kuolas, J. Smolskis, A. Bajorinas ir „Tėv. Žib." knygynas; Windsor, Ont. — O. Ražauskienė; Winnipeg, Man. — S. Bujokas.

HENRIKAS NAGYS

Pastabos apie 1953 metų grožinę lietuvių literatūrą

„Nepriklausomos Lietuvos" Redaktoriaus pakartotinai ragi namas, apsisprendžiau tęsti — tarytum tradicija virtusį — pa sidalinimą mintimis su šio laik raščio skaitytojais ir apie 1953 metais išleistąsias grožinės literatūros knygas ištremime. Mūsų žemėje, mes žinome, lietuvis rašytojas negali laisvai kalbėti, todėl tikrąją kūrybą tenka atstovauti lietuvių rašytojų daugumai, gyvenančiai svetur. Tai yra nepaprastai sunkus ir atsakingas įsipareigojimas — dalis kovos už savo žemės ir žo džio laisvę, už kultūrą, apie kurią daug kalbama ir be kurios nėra ir nebus įmanoma jo kia efektyvi dvasinė rezistencija, apie kurią nūdien taip pat dažnai rašoma ir kalbama.

Ir vėl teks klausti tuos pačius klausimus: ką lietuvis rašytojas yra sukūręs per tuos dar vienus tremties metus ir kiek literatūriškai vertinga ta jo kūryba? Ir dar kartą nariu atvirai ir paprastai pasakyti skaitytojui, kad kaip tiktai minėtųjų klausimų nedviprasmiškas aiškumus mane kurį laiką vertė dvejoti, ar iš viso toks ba lansas yra prasmingas? Iš esmės tokios atviros kritikos rei kalu neabejojame, bet mūsuose kasdien labjau ima įsivyrauti pragaištingas įprotis kalbėti apie literatūrą bendromis frazė mis, pataikauti autoriams ir užmerkti akis prieš akivaizdžias ydas, reikalauti iš literatūros visko tiktai ne literatūrinių da lykų, žodžiu, paversti literatūrinę kritiką paprastu pasišneke jimu ir moralizavimu, taip kad kalbantis apie literatūrą literatūriniais terminais pasidaro savotiškas raupsuotasis ir storžie vis, į kurį visų anų moralizuo tųjų ir salioniškų šnekėtojų nukreipti pirštai ir žvilgsniai jį kaltina, bara, moko ir rengiasi kalti prie gėdos stulpo. Šių eilučių autoriui jau teko nekartą tokias „šerengas" nekartą pereiti: jis buvo apšauktas ir nepatriotu, ir puikuoliu, ir stor žieviu, ir šimtais kitų vardų, tik todėl, kad tai vieno, tai kito nesuprasto, „genijaus" kūryboj neįmatė jokio genialumo. Šiandien, beje, reikia pasakyti, kad visi šie karštieji „tikros" literatūros gynėjai seniai neberašo nei žodžio ir, matyt, kaip bu vo jiems išpranašauta (dėl to jie labjausia tūžo!) perėjo į kitus įdomesnius ir pelningesnius verslus. Vienas jų, rodos, net pavardę susiamerikoninęs (sic!) išleido bulvarinę knygelę anglų kalba. Sic transit...

Peržvelgiant dabartinę kultūrinę situaciją tremtyje, deja, matosi labai liūdnas paveikslas: laikraščių kultūriniai priedai taip suliesėję, kad juos redaktoriai užkamšo vertimais ir reklamomis, o knygų gausybės ragas baigia visiškai išsek ti. Negera būti pesimistu, bet anie, regėję blogo ženklus, vai gas mums, buvo teisūs. Tiktai peržvelkim 1935 metų knygas ir labai lengvai pasidarysime iš vadas. Jų nedaug ir daugumos kokybė skaitančiojo nedžiugina. Poezija visai ima merdėti, bet ir proza (tasai leidyklų ir kioskų didysis ramstis) aiškiai apsikrėtusi džiovos bacilomis. Skundžiasi leidėjai (tiktai pa skaitykime Terros, Gabijos, lie tuviškos Knygos Klubo vedėjų atsišaukimus!), skundžiasi ra šytojai, skundžiasi ir tie, kurie lietuviškos knygos likimu rūpi nasi, ją skaito ir jos laukia. Tik tai pastarųjų nebedaug liko — ir kaip tik čia, taip mums atro do, yra visų ligų ir blogybių šaltinis. Nekaltiname skaitančiojo, bet jieškome priežasčių, kodėl tasai, kuris dar pernai ir užpernai skaitė, lietuviškąja knyga nebesidomi? Gal visdėl to mažesniųjų leidyklų apjungimas ir nustatymas aiškaus leidinių plano dalinai padėtų? Gal ir toji anksčiau mūsų mi nėta, ir utopiška, mintis apie mūsų Veiksnių įsikišimą knygų leidiman (patarimu ir ka pitalu) nebūtų pervėlyva? Gal gi visdėlto atsirastų resursų — iš šalies žiūrint nelaibai naudin giems politiniams ambicijų žai dimams naudojamų — kuriais būtų galima pradėti aktyvią ko vą pačiam ištrėmimo katile — t. y. JAV-se — už lietuviškos knygos gyvybę, kuri, kaip ir prieš penkiasdešimt metų, yra tikriausias laidas nenutautimo ir mūsų tautinio išsilaikymo?

Žinome, kad tokios ir panašios mintys nėra populiarios, nes čia susiduriama netikėtai su piniginiais ir politiniais in teresais, bet ir su tų asmenų kietu nusistatymu, kurie įsitikinę, jog kultūrinė veikla tiek te reikalinga, kad apie ją būtų ga lima kalbėti susirinkimuose ir posėdžiuose, tada kai nebėra noro, galimybės arba naudos kalbėti apie komplikuotas ir dažniausia nenaudingas, įvairių institucijų komplikacijas ir kombinacijas.

Taigi, 1953 metų grožinės literatūros balansą aptariant, no rėtųsi po pagrindine antraste užrašyti tokį skaudų motto. **Gelbėkime lietuvišką knygą, kol nevėlu!** Kultūrinė stagnacija ir indiferencija yra pirmieji baisaus paralyžiaus reiškiniai, kuriais turime susidomėti visi — ir visi prieš juos kovoti. Nei prakalbos, nei, pagaliau, straipsniai čia nieko nepadės. Yra vienas vaistas — skubus ir paprastas, ir efektingas: reikia pirkti lietuvišką knygą, žurnalą, laikraštį. Rašytojai dar teberašo, tebekalba mums. Sava kalba. Išgirskime jų žodį.

(bus daugiau).

KULTŪRINĖ KRONIKA

— Kompozitorius J. Gaidelis parašė oratoriją „Giesmė apie Gediminą", pagal to vardo Balio Sruogos veikalą.

— Kompozitorius ir pianistas Vytautas Bacevičius pakviestas Bostone duoti rečitalį ruošiamą arkivyskupo Cushing-go fondo. Rečitalis įvyks po va saros atostogų.

— Manthattan operoje New Yorke buvo pastatyta Čaikovskio opera „Eugenijus Onieginas", kurioje dalyvavo op. sol. V. Jonuškaitė ir M. Dobužinskienė. Operą statė p. Čerkaskis, Lietuvos Konservatorijos prof. S. Levickienės giminaitis, pats dainininkas.

— Skulptorius Antanas Mončys sukūrė Strasburge mirusiai dr. Karvelienei paminklą, kuris ten bus ir pastatytas.

— Amerikos lietuvių gydytojų draugija Dr. A. Garmų, Dr. M. Nasvytį, Dr. K. Oželį ir Dr. V. Tumėnienę išrinko savo garbės nariais.

— Generolas Teodoras Daukantas, buvęs Lietuvos karuomenės generalinio štabo viršininkas, du kartus krašto apsaugos ministeris, jūrininkystės inspektorius ir Lietuvos atstovas Argentinoje, rašo savo atsiminimus. Tam darbui skirdamas visą nuliekamą laiką, tikisi šiais metais užbaigti. Šių metų rugsėjo 8 d. jam sueina 70 metų amžiaus.

— Karolė Pažėraitė, gyv. Brazilijoje, kurį laiką mokytoja vusi, dėl nesveikatos pedagogini darbą pertraukė ir atsidavė vien tik kūrybai. Tarp kita ko, ji ruošia veikalą apie dail. J. Rimšos kūrybą.

— Stasius Būdavas baigia spaudai paruošti naują knygą iš lietuviškojo rašto persekiojimo gadynės. Joje vaizduojami knygnešiai paprūsėje. Knyga pavadinta „Rūsti siena".

— A. Škėma parašė romaną „Keltas".

KAIP BUVO PALAIDOTAS A. A. VLADAS PŪTVIS-PUTVINSKIS.

„N. L." Nr. 18 buvo įdėtas straipsnis, kuriame kalbama apie a. a. Vlado Pūtvio-Putvins kio laidotuves ir testamentą. Kaip Vlado Pūtvio duktė, kuri artimai su juo bendravo, lai kau savo pareiga, taip labai iškraipytus, augščiau minėto straipsnio tvirtinimus atitaisyti. Iš antros pusės visai nenoriu leistis į diskusijas su straipsnio autorium, kuris net savo pavardės po savo teigimais nepasirašė.

Vladas Pūtvis mirė 1929 m kovo m. 5 dieną Kaune. Prieš tai, t. y. 1928 m. jis buvo antrą kartą išrinktas Saulių Sąjungos Pirmininku ir, palikęs ūkį tvarkyti savo žmonai, pats persikėlė Kaunan ir atsidavė darbui Šaulių Sąjungoj visa širdimi. Jis buvo pačiam darbo įkaršty je kai jį ištiko širdies smūgis. Jis mirė dviejų parų bėgyje ir žmonai ar vaikams **jokio testamento, rašyto ar nerašyto, jis nepaliko.** Jei galima kalbėti apie testamentą, tai tik perkelta prasme, t. y. ta prasme, ką jis visą savo gyvenimą rašė, sakė ir darė.

Straipsnyje yra teisingai pasakyta, kad Vladas Pūtvis buvo didelis demokratas, tačiau tas apibūdina tik vieną jo bruožą. Jis t. p. buvo ir didelis tautininkas, nes visą savo gyvenimą tarnavo Lietuvių tautai, Lietuvių tautos gerbūvį laikė savo gyvenimo tikslu. Tačiau ir šita sąvoka jam yra persiaura, nes tautos ir žmonijos tikslo, pradžios ir pabaigos jis jieškojo Dievo buvime ir Dievo valioje.

Prie šių pažiūrų sudarymo jis priėjo per ilgą laiką, per viso savo gyvenimo jieškojimo kelią. Gimęs lenkiškai kalbančioj Lietuvos dvarininkų šeimoj, jis kritiškai žiūrėjo į aplinkos ir laiko sudarytas konservatyviškas tradicijas. Tik jas laužydamas jis surado kelią į lietuviškumą ir visą savo gyvenimą jieškojo teisingumo. Jo minčių ir idėjų pasaulis, jam pa čiam brėstant, augo ir pilėtėsi, kol užaugo į vientisą pasaulėžiūrą. Jo pažiūras, tačiau, išna grinėti neužtenka poros eilučių ir aš nesiimu šio trumpo laiško rėmuose tai padaryti. Man rūpi tiktai atitaisyti mineto straipsnio netikslumus.

A. a. Pūtvys ligi savo mirties nenustojo priklausęs Kelmės parapijai.

Jam mirus, jis buvo pašarvotas Šaulių Sąjungoj, iš ten prieš išlydint į Kelmę, Įgulos Bažnyčioje, Kaune, už jo vėlę buvo atlaikytos gedulingos mišios. Jo bendradarbių — Šaulių S-gos vadovybės ir visuomenės buvo pageidaujama jį palaidoti Kaune, bet jo žmona ir ištikimai gyvenimo draugei Emilijai Pūtvienei pageidaujan, jis buvo pargabentas tėviškėn. Kelmės bažnyčioje jis bu vo pašarvotas per naktį, ir kitą rytą, atlaikius gedulingas pa maldas, palydėtas į amžino poilsio vietą, į naujas Kelmės parapijos kapines.

Jis nebuvo palaidotas senose Putvinskių šeimos ir visos tos apylinkės kapinėse, kurios buvo velionies žemėje — Šilo Pavižupyje, nes jos mažai bebuvo tuo laiku naudojamos. Jis nebu vo palaidotas ir Kelmės parapijos senose kapinėse, kur Putvinskių šeima t. p. turėjo savo sklypą, nes tose kapinėse jau niekas nebuvo laidojamas. Jis buvo palaidotas naujosiose Kelmės parapijos kapinėse, kur ir visi parapijiečiai tuo metu buvo laidojami. Vieta buvo parinkta ant kalno, ties centrine

Nukelta į 5 pusl.

ALEKSIS RANNIT.

MIKALOJUS VOROBJOVAS

In memoriam

Rašytojas Antanas Škėma draugišku paskambinimu pranešė man labai liūdną žinią: „laisvai", „savo noru" iš šios kitą tikrovę pasitrauke meno is torikas, buvęs Vilniaus universiteto profesūros narys, dr. My kalojus Vorobjovas.

Velionis buvo vienas nedaugelio tarptautinio masto žmonių, kurie mokslišku objektyvu mu mokėjo pažvelgti į lietuvių dvasinę kultūrą, rinktiniu stiliumi aprašyti jos specifinį cha rakterį.

Kilimo rusas, Mykalojus Vo robjovas buvo giliai įžvelgęs į lietuvių platesnį meną. Eilę savo gyvenimo metų jisai paskyrė Čiurlionio dailės neišspręstų problemų tyrinėjimui. — Įdomu čia pabrėžti, kad Čiurlionio fenomenas šiandien dar nesurado tinkamo apibūdinimo iš pačių lietuvių mokslininkų-kritikų arba rašytojų tarpo. Galimas daiktas, kad dailininko kosmiškai-panteistinis gamtos pajutimas yra perdaug arti mas lietuviams, kad jie galėtų nešališkai, kritiškai, iš distancijos apie šią dailę mąstyti. 1936 metais Mykalojus Vorobjovas paskelbė plačią monografiją vo kiečių kalba „M. K. Čiurlionis. Litauischer Maler und Musiker". Šios knygos įžangoj me no istorikas teisingai teigia, kad reikšmingiausiu Čiurlionui skirtu darbu reikia laikyti rusų filosofo ir poeto Viačeslav Ivanov'o studiją „Čiurlionis ir menų sintezės problema".

Baigęs mokslus Vokietijoje, M. Vorobjovas priklausė prie tų vyresniosios kartos meno istorikų, kurie meno kūrinio vertę bando nustatyti sistematizuo dami faktus, principus ir metodus, imdami pagrindan istorinį momentą, tai yra objekto priklausomumą savo epochai. Šian dien eilė žymių meno mokslininkų, kaip pvayzdžiui, Andre Malraux, Rene Huyghes, Bernard Berenson ir Jacques Mari tain savo kritiško žvelgimo cen tran stato kūrybinę intuiciją ir, atpalaiduodami observuojamą meno kūrinį nuo savo laiko, suriša jį su visom epochom. Ne istoriniam, bet kūrybiniam dėsniui atiduodama pirmenybė.

Mykalojus Vorobjovas matė Čiurlionyje savo laiko vaiką, daugiau ar mažiau taip vadinamo „Jugendstil" produktą. Įvai rių Čiurlionio laikotarpių ir ats kirų paveikslų metodologiškas klasifikavimas šia vieno istorinio stiliaus plotme yra Vorobjovo tikrai tobulai realizuotas. Būdamas kartu ir muzikos žinovu, jisai galėjo interpretuoti ir muzikinę Čiurlionio kūrybą.

Iš kitų meno istoriko išspaus dintų darbų ypatingo dėmesio verta jo knyga „Vilniaus menas" (Spaudos Fondas, 1939). Šioj mokslinėj studijoj Vilniaus architektūros turtingumas yra tyrinėjamas stilitiškai-kritiška prasme. M. Vorobjovas yra taip pat parašęs eilę studijinių straipsnių apie lietuvių liaudies meną ir apie gyvuosius lietuvių dailininkus, pa skelbdamas šiuos darbus vokiečių ir lietuvių spaudoje. Kaiku rių dailininkų nesuprastas, jisai, tačiau, vis daugiau ir daugiau traukėsi į praeitį. Prieš ke letą metų viename savo pasikal bėjime jis pareiškė: „Jei norit išvengti nemalonumų, patarčiau Jums vieną gerą dalyką, būtent, rašykit tik apie mirusius menininkus". Tačiau M. Vorobjovas ir pats nevisai prisilaikydavo šio dėsnio: jeigu neklystu, ir paskutinis jo lietuvių spaudoje tilpęs darbas buvo skirtas gyvam dailininkui, nors žinoma, jau klasikui, būtent — M. Dobužinskiui.

Gyvenime nepaprastai kuklus, savo darbe labai kruopštus ir sąžiningas, Mykalojus Vo robjovas buvo gana universaliniu žmogumi. Jisai jautėsi „namie" netiktai vaizduojamojo meno, ir muzikos ir literaturos srity. Iš lietuvių poetų jis ypatingai vertino Henriką Radauską.

Rinktinėse vokiečių mokslininkų sferose Mykalojus Vo robjovas turėjo labai gerą var dą. Muncheno meno istorikas Ludwig Grote, pats vienas žymiausių vyresniosios kartos mokslininkų, skaitė Vorobjovą didelės reikšmės asmenybe. Pa našią nuomonę man teko išgirsti ir iš literatūros istoriko Paul Fechter'io, Berlyno dienraščio „Deutsche Allgemeine Zeitun" redaktoriaus.

Paskutinį laišką iš velionio su draugiškais linkėjimais aš buvau gavęs prieš metus, sąrysy su Pranės Lapienės vasarvie tėj suruošta lietuvių dailės paroda. Man nėra žinoma Mykalojaus Vorobjovo nervų katastrofos tikroji priežastis. Žinau tiktai, kad jisai labai kentejo, negalėdamas dirbt savo srity. Tarptautinio formato mokslininkas, jisai buvo priverstas eiti kalbos mokytojo pareigas vie noj Northhamptono mokykloj. Mykalojaus Vorobjovo tragedi ja, yra, atrodo, dalis tos elemen tarios tragedijos, kurios „vaidintojais" yra kūrėjai-intelektualai tremty.

Nežinau, ar kas nors iš taip vadinamų veiksnių ar organiza cijų pagalvojo, kad amerikoniškoj provincijoj žūsta Lietuvai didžiai nusipelnęs vyras, kuris, pavyzdžiui, kokiame nors infor maciniame centre dirbdamas galėtų Lietuvos kultūros labui nudirbti didelį darbą tarptautiniame forume. Tačiau nesu tikras, ar veiksniams iš viso rūpi Lietuvos dvaisnės kultūros siekimų ugdymas ir svetimiems skelbimas.

Mykalojaus Vorobjovo nepa

Nukelta į 7-tą psl.

J. H. ROESLER

Nuotykis valtyje

Vries Andergest papusryčiavo šiandien anksčiau negu visuomet. Tylus ir šiltas lietus lynojo terasoje. Toks oras dar šviežiai žalsvas ežero paviršius — tik vienišam meškeriotojui! Andergest jau norėjo atsistoti ir lengvu nusilenkimu atsisveikinti su kitais viešbučio svečiais, bet tuo tarpu pricė jį išdygo jauna moteris.

— O ar manęs neimsite kartu su savim?

— Kartu su savim? Kur?

— Į ežerą! Aš ir savo meškeres turiu čia pat!

— Mielai! — atsakė Andergest.

Jokio malonumo nenumatė Andergest ir prisiminė tik, kad jos vardas yra Erika ir kad vakar vakare pašoko keletą šokių su ja. Gal tik toks atsitiktinumas, kad ji su savo tevais sėdėjo visiškai netoli nuo jo stalo! Net ir tokiu atveju, jei Erika būtų jo svajonė, Andergest nemėgo meškerioti kartu viename laivelyje su moterimi, tačiau šį kartą su malonia šypsena paaiškino:

— Su malonumu! Važiuojam! Einam!...

Dvi valandos praslinko laivelyje. Sumerktos meškerės liūdnai kybojo vandens paviršiuje ir kažkas neramaus jautėsi abiejų tylėjime. Vries Andergest pagaliau išdrįso paklausdamas:

— Mėgstate žvejoti?

— Ne! — atsakė Erika.

— Ne?

— Nepatinka man meškeriojimas!

— Tačiau...

Erika atsilošė juokdamosi ir tarė:

— Kodėl jūs žiūrite į mane nustebęs, ponas Andergest? Ar jūs tikrai tikite, kad aš meškerioti išvykau su jumis į ežerą?

Erika perbraukė ranka ant kaktos nusvirusius plaukus.

— Jūs esate puikus žmogus ir man iš karto patikote. Galbūt jūs daug išmanote apie meškeriojimą, tačiau moterų ir jaunų mergaičių jūs visiškai nesuprantate!

Andergest į tai nieko neatsakė. Supykęs ištraukė iš vandens meškerę ir ilgu mostu vėl išsviedė į ežerą.

— Ką jūs sau galvojate? — pradėjo Andergest. — Jūs tikite, kad aš dabar po tokio jūsų malonaus pakvietimo, po tokio jūsų aiškaus reikalavimo...

— Aš netikiu, bet mano motina tiki!

— Jūsų motina?

— Taip! Mama nori, kad aš ištekėčiau ir štai todėl šią vasarą mes čia atvažiavome. Tuo metu jūs pasitaikėte ir mano motinai iš karto labai patikote! Jūs esate turtingas, o mes nieko neturime. Argi neaišku, kad motina man tuoj nupirko meškeres ir liepė eiti kartu su jumis meškerioti?

Andergest nustebęs žiūrėjo į Eriką.

— Aš labai stebiuosi jūsų atvirumu!

— Nėra ko stebėtis! Jeigu aš būčiau sutikusi su motinos planais, tai tikriausiai to nebūčiau sakiusi!

— Reiškia aš nepatinku jums?

— Patinkate! Net ir labai, nuo pat pirmos valandos; tačiau aš netikiu, kad šiandien kas nors vestų mergaitę vien tik todėl, kad su ja buvo išvykęs meškerioti! Mamos planai jau yra išėję iš mados, bet visus pasiruošimus šiuo reikalu jau yra atlikusi! Ar matote ten aną kalnelį? Ten po medžiu sėdi pasisėpusi motina ir seka mus! O ten štai tarp nendrynų esančioje pašiūrėje tėvas laukia. Pagal susitarimą, jei nieko gero neišeis, aš privalau lygiai dvyliktą valandą, pradėjus mušti kalnų varpams, iškristi iš valties į vandenį. Jūs mane gelbėsite, aš savo rankomis jus apkabinsiu... tėvas su motina pribus laiveliu... žinote, visa padėtis... Jūs suprantate reikalą?

— Tai kodėl taip nedarote? Kodėl jūs man visas susitarimo paslaptis pasakote?

— Todėl, kad...

— Kodėl?

— Kadangi aš savo laimę neti[illegible] aš kita[illegible] aš galbūt esu dar per kvaila ir tikiu meile...

Nuleido galvą ir lengvas rausvumas nudažė jos kaktą.

— Gaila!

— Kodėl?

— Gal planas būtų pavykęs!

— Melo priedangoj? Niekad!

Andergest apkabino ją ir priglaudė prie savęs.

— Ką jūs darote?! Motina dar pamatys! — spyrėsi Erika ir Andergest pabučiavo jos raudonas lūpas.

— Mama tegul galvoja, kad jos planas pavyko! Aš džiaugiuosi sutikęs tokį garbingą žmogų ir jei jums neatrodys perdaug juokinga, aš norėčiau paklausti ar sutiktumet būti mano žmona?...

Su nekantrumu laukė tėvas ir motina viešbutyje sugrįžtant Erikos. Erikai pasirodžius teresoje, motina pribėgusi paklausė:

— Mes jau buvom labai susirūpinę tavim, Erika! Kur tu buvai?

— Ežere! Meškeriojau su ponu Andergest!

— Su Andergest? Ar tik ne tas pats, su kuriuo vakar šokai?

— Tas pats!

— Ar jis tave kvietė?

— Aš pati pasisiūliau, mama! Jis man patiko!

Motina susijaudinusi purtė galvą:

— Tai šių dienų mergaitės! Mes jau susirūpinom, kad tik kas tau neatsitiktų!

— Jau atsitiko, mama!

— Dėl Dievo meilės, kas?

— Susižadėjau su ponu Andergest!

Motina lyg žado netekusi, vėl paklausė:

— Susižadėjusi? Su Andergest? Juk tik vakar susipažinote? Nu ir kaip visa taip greitai?...

Erika spinduliavo.

— Aš jam papasakojau vieną išgalvotą nuotykį ir jam labai patiko!

Sault Ste Marie, Ont.

SVARBESNĖS NAUJIENOS IŠ „VISŲ FRONTŲ".

Baisiojo Birželio minėjimas.

Mūsų apylinkės valdybos pastangomis, birželio 15 d. prisiminėme baisiąsias ir liūdnąsias 1941 mt. birželio 14—15 dienas.

Tą dieną 9 val. ryto kun. L. Kemėšis „Preciuos Blood" bažnyčioje atlaikė pamaldas, o 8 val. vakare per CJIC radiją buvo tam tikslui paskirta pusvalandžio programa.

Reiktų pastebėti, kad pamaldose dalyvavo labai mažas (lygiai 10-tis!) tautiečių skaičius. Tiek daug dabar nedirbančių vyrų, o kur dar ir moterys, kurių daugelis nedirba, o juk yra nukentėję ir išvežti daugelio mūsų šeimos nariai, giminės ir artimieji...

Per CJIC transliuotą radijo pusvalandį programa buvo gerai ir gražiai parengta, su kuo turėtų sutikti kiekvienas kuris tos programos klausėsi.

Pačioje radijo pusvalandžio pradžioje, o vėliau ir tarpuose tarp gražiai parinktų ir tokiai dienai visai tinkamų patefono lietuviškų plokštelių muzikos, klausytojai galėjo susidaryti pilną Lietuvos tragedijos vaizdą, kas yra tie lietuviai, jų aspiracijos - siekimai ir t. p. Programa buvo užbaigta lietuviškuoju „Tėve Mūsų".

Darbo reikalai.

Darbo reikalai mūsų mieste nuo pereito rudens yra prastesni ir bent tuo tarpu visai nesitaiso. Darbo gauti pas mus, kada yra keli tūkstančiai bedarbių, galima tiktai per laimingą pripuolamumą arba kokiam nors specialistui, kas irgi nelengva. Nors daugelyje Kanados vietovių atrasime panašų vaizdą, tačiau mūsų miestas, kaip rašo angliškasis „The Sault Daily Star" yra tarpe tokių vietovių, kurios paskelbtos „distressed area"... Tas pats laikraštis šaiposi, kad mieste bedarbiai sumažėjo tik ant tiek, kiek sumažėja gaunančių bedarbių pašalpas.

Darbo reikalai visai nesitaiso ir miesto didžiausioje darbovietėje „Steel Plante", kur nuo birželio mėn. pradžios iš general - Yardo eina namo darbo negavę net seni darbininkai, išdirbę 10—12, o kartais net 15-ką metų. Kai kas pranašauja darbų pagerėjimą šiame plieno fabrike jau net liepos mėn., o kiti į rudenį, tačiau čia, tur būt, anot tos patarlės „kol saulė patekės, rasa akis išės"... Gerai, kad bent tuo tarpu daugumas nedirbančių tautiečių gauna bedarbių pašalpas, tačiau daug prasčiau bus, ypač vedusiems, kai bedarbių pašalpų gavimo laikas pasibaigs...

Mūsų miesto valdyba yra labai susirūpinusi šiuo nedarbu, tačiau yra bejėgė ir visapusiškai persilpna tūkstančiams bedarbių darbu aprūpinti ar jiems padėti.

Mūsų miesto valdybos siunčiamos provincijos ir federalinei valdžiai telegramos, prašymai ir t. t. gauna, kaip angliško ji spauda rašo, „labai mandagų, bet tvirtą „no"... ir jokiu būdu nebeprisipažįstama, kad turime lengvą depresiją ar „recession", o tai vadinama, tik „seasonal unemployment", nors kai kuriems iš mūsų tautiečių tas „sezoninis nedarbas" tęsiasi jau nuo praėjusių metų rudens... Sakoma, kad „sotus alkano neužjaučia"...

Nauja lietuviška valgykla.

Mūsų kolonijos gyventoja tautietė A. Bielskienė — 458 Queen Str. West (maždaug pusiaukelėje tarp „New Ontario" ir „Beaver" hotelių, tik kitoj gatvės pusėje) prieš porą savaičių atidarė naują valgyklą, kuri veikia nuo 6 val. ryto ligi vakaro. Gaminami įvairiausi lietuviški valgiai-užkandžiai o taipogi prilaikoma visokiausių atgaivinančių gėrimų. Švarios patalpos ir pigios kainos. Palinkėsime naujos vlagyklos savininkei kuo geriausios sėkmės, o kitiems tautiečiams primsime, kad „tautietis pas tautietį, savas pas savą!..."

Brangūs eksperimentai.

Šį pavasarį Ontario „Lands and Forest" departmentas daugelyje vietų įrengė upių ir upelių užtvankas, kuriose įtaise gaudymo tinklus unguriams (vadinamiems „lamprey eels") gaudyti todėl, kad šie unguriai labai naikina kitas žuvis. Vienas toks gaudymo punktas buvo įrengtas prie Skaržinskų farmos Root River, kitas Silver Cruk — 1 mylia toliau. Prie kiekvieno tokio punkto dirbo 2 vyrai ir darbas tęsėsi daugiau kaip 7 savaites. Darbas, kurį gavo keli ir mūsų tautiečiai (visi iš Skaržinskų familijos) buvo nesunkus, tačiau ungurių pagauta neperdaugiausia.

Neskaitant gaudymo įrengimo išlaidų, valdžiai kiekvienas pagautas ungurys kaikuriuose punktuose kaštavo apie 18—20 dolerių! Užtat būdavo pagaunama dideli kiekiai žuvų „sakeriais" vadinamų, net rankos didumo ir net ligi 1000 per naktį, kurie taip pat buvo įsakyta naikinti — atiduoti žmonems sušerti kiaulėms ar vištoms ar užkasti žemėn.

„Meilės frontas".

Šiame fronte naujų „iškrypimų" ar tam tikros rūšies „vagysčių" tuo tarpu nesigirdi. Neskaitysime tokių atvejų, kada kokia nors „besiblašaknti iš nuobodolio gazelė" pati savanoriškai įšoksta į išalkusio lūto narvą"... Tačiau tai daugeliui lieka paslaptis ir nė viena šeima nuo to neiširo...

Reikia tikėtis, kad savo laiku mūsų kolonijoje išsiplėtusios tam tikros rūšies „vagystės" turės sąlygas plėstis, kada bedarbiai — vedusieji vyrai, palikę žmoneles, išvažinės kitur darbų jieškoti. Žinoma, tai priklausys nuo mūsų „penelopėjų" širdžių platumo ir mokėjimo suvaldyti savo jausmų potvynius.. Ligi šiol įvykę vedusių moterėlių meiliškų avantiūrų ir nuotykių jieškojimo pavyzdžiai nėra paskatinanti ar padrąsinanti... Viena tokia išvykusioji, palikus vyrą su vaikais, kaimyniniame mieste nei jauno daktaro, nei jauno inžinieriaus, kaip buvo užplanavusi, nepagavo... Kitai „pabėgelei", irgi palikusiai vyrą su vaikais, jos naujasis „sweet heart" jau buvo atostogų davęs...

Kitos naujienos.

Mūsų kolonijos simpatiškasis tautietis laikrodininkas L. Armalis persikėlė į mūsų miestą ir savo šeimą. Naujas L. Armalio adresas — 314 Albert Str. East butos 6 (II-rame augšte), kur patogiausia rasti vakarais, o šiaip dienos metu, ten kur ir anksčiau — 762 Queen Str. E. „Paterson's Jewellery" (prie bažnyčios).

Prieš keletą savaičių mūsų miestą pravažiavo ir čia savo pažįstamus aplankė kun. A. Sabaliauskas iš Venecuelos. Kiek teko sužinoti, Venecuelon jau nėto sužinoti, Venecuelon jau nėto straipsnio autorius šių vinebegrįš, nes turįs naują paskyrimą U. S. A. Tas Pats.

MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS.

AUGŠTOS KOKYBES RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS — NAUJAUSIOS MADOS.

SKUBUS PATARNAVIMAS.

Adresas: kampas Mount Royal ir Brebeuf, Montreal. (blokas į rytus nuo De la Roche, užrašas: Rene Bourdages)

Valandos: kasdien 9—6; penktadien. 9-9 ir šeštadien. 9-6.

Įėjimas: 4504 Brebeuf St. Tel. FR 9141; Res.tel. RA 2-1726.

A. A. VLADAS PŪTVIS...

Atkelta iš ketvirto puslapio.

alėja. Buvo parinktas gana didelis sklypas, nes ir Emilija Pūtvienė ir kiti šeimos nariai norėjo būti laidojami ten pat.

Asmeniui, nežinančiam tų kapinių plano, ta vieta anuo metu, galėjo atrodyti vieniša, nes naujos kapinės neturėjo dar didelių medžių, o jaunų medelių viršūnės vos kyšojo iš po gilaus sniego. Tik iš vienos pusės prie būsimos centrinės lepų alėjos, prie kurios buvo ir a. a. V. Pūtvio kapas, priėjo išsimėtę ir po sniegu pasislėpę nauji kapai. Tačiau tvirtinimas, kad ta vieta buvo nešventinta — neatitinka tikrovę. Ji buvo tokia pati, kaip ir visos kitos kapinių vietos. Laikui bėgant, mirusiųjų miestas augo ir Vlado Pūtvio kapas, apsuptas naujų kapų, atsidūrė kapinių centre.

Vladas Pūtvis nebuvo palaidotas sklepe, kaip dvarininkai tuo metu dažnai darydavo, nes dar gyvas būdamas jis ne vieną kartą buvo pasisakęs nenorįs būti laidojamas skirtingai, negu dauguma lietuvių. Be to, Pūtvių šeima turėjo kartaus patyrimo su šeimos sklepu kapinėse. Tas šeimos sklepas, kuris buvo Šilo-Pavėžupio laukuose, buvo du kartus caro žandarų apiplėštas ir draskomas, nevatai ieškant ginklų.

Jei nebuvo pastatyta akmeninio paminklo Vladui Pūtviui kapinėse, tai jam buvo pastatytas gyvas paminklas Kelmės Šaulių Namo pavidalu. Tas namas buvo pavadintas jo vardu ir įgytas šaulių, visuomenės ir jo šeimos aukomis. Tas namas tarnavo ne tik kaip šaulių klubas, bet kaip visos apylinkės kultūrinis centras. Jame buvo įtaisyta gimnazija. Šiandien, kad neliko užrašo ant jo kapo — gal tas užtikrins ramybę nors jo palaikams nuo Lietuvos priešų.

Kelmės bažnyčioje, klebonui kviečiant, buvo paskirta specialii niša V. Pūtvio vainikams sudėti, kur jie ligi paskutinio laiko ir išbuvo sukabinti.

Po Vlado Pūtvio mirties per kiekvienas metines buvo užpelnytas kamos gedulingos pamaldos už jo vėlę ne tik Kelmėj jo šeimos, bet ir visoj Lietuvoj šaulių ir visuomenės. Stebėtina, kad mineto straipsnio autorius šių vi- faktų nepastebėjo?

Tas Pats. Emilija Pūtvytė.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai

Jonas Žmuidzinas

Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal,P.Q.,Canada. Tel.: PL 6580

RAŠTINĖ. TR 6025 5 — 6th Ave, VILLE LASALLE.

J.R. RIENDEAU

KONTRAKTORIUS

VISŲ RŪŠIŲ KASIMAI

Specialybė: kanalizacija ir vandentiekis.
Mechanizuotos kasimo priemonės, kompresorius.

7697 CENTRAL, VILLE LASALLE. HE 3207

LE MIEUX LINGERIE

VAIKIŠKI IR MOTERIŠKI DRABUŽIAI.

Taipogi yra priimami DAŽYMO ir PROSINIMO darbai sumažintomis kainomis.

5% nuolaida patiekusiam šį skelbimą.

BELLAZZI - LAMY, INC

TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.

Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai. Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

ŽUKAS ANTANAS

359A-8 Ave., Ville Lasalle, Que. TR 4321

Kreiptis vakarais po 6,30 val.

Dr. DORA GORDON

Dantų gydytoja

Kalba lietuviškai

Tel.: WAlnut 9773 4914 Decairie Blvd., Montrel.

BRONIUS AMBAKAS

SPECIALISTAS IŠ EUROPOS

BLOKSŲ — BRIKSŲ — PLYTELIŲ

dėjime

MALONIAI PATARNAUS TAMSTOMS.

Vakarais 3867 Henri Julien St., Montreal. LA 9460.

KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPALAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).

2521 CENTRE St., Montreal. FItzroy 3292.

Dr. Roman Pniewski

Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose..

Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.

3537 PARK Ave, Montreal. Tel. HA 7623.

Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

SEKITE NAUJAS MADAS

UŽSISAKYKITE

KOSTIUMĄ

geriausios angliškos medžiagos iš naujausių audinių.

PRITAIKOME KELNES prie jūsų švarko.

GARANTUOTAS DARBAS.

Galima ir kreditan.

VALOME - PROSIJAME

PAIMAME IŠ NAMŲ IR PRISTATOME.

NICK'S TAILOR SHOP

PATAISYMŲ EKSPERTAI.

Lietuvis vedėjas: P. KVIETKAUSKAS.

616 CHARRON WI 8013

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždėdami jiems „Drex", kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną order paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefuonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:

J. Matulaitis,
J. Kriaučialiūnas,
A. Majauskas.

MONTREALIS 2832 ALLARD TR 1135

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE

BALTIC

Daromos įv. durys, langai, virtuvėms kabitai ir kiti įv. medžio dirbiniai.

SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS

yra tos srities specialistai su 20 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.

Lietuviams nuolaida.

Adresas: 547 Lafleur Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Tel.: HU 8—0162.

LIUDESIO VALANDOI

KREIPKITĖS PAS

Laidotuvių Direktorių

C. Halpin Funeral Home Reg'd.

KOPLYČIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAMPE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS

4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

Siuvėjas

P. ŠIDLAUSKAS

PRIIMU ĮVAIRIUS UŽSAKYMUS.
ANGLIŠKŲ IR VIETINIŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS VIETOJE.
ATLIEKU MENIŠKĄ DARBĄ.
UŽ SAVO DARBĄ GARANTUOJU.

Kreiptis vakarais po 6 val. Tel. HA 8022
1124 Chenneville St. Apt. 2 (kampas Bleury ir Dorchester)
MONTREAL

TORONTO

TORONTO SEIMELIO POSĖDIS.

Birželio 16 d. Lietuvių Namuose įvyko Toronto Apyl. V-bos sukviestas šiais metais pirmas visų Toronte veikiančių organizacijų atstovų susirinkimas. Posėdį atidarė ir jam pirmininkavo p-kas J. R. Simonavičius, sekretoriavo protokolo sekr. Inž. L. Abramonis. Į posėdį atvyko ir Kr. V-bos Narys K. Grigaitis ir 12 org. atstovų.

Apyl. V-bos P-kas, atidarydamas posėdį, padarė trumpą v-bos nuveiktų darbų apžvalgą pabrėždamas reikalą glaudaus bendradarbiavimo visų organizacijų su Apyl. V-ba, iškeliant savo pageidavimus, sumanymus ir talkininkaujant jai jos užsibrėžtam darbe, ypatingai ruošiamai Lietuvių Dienai Toronte. Apyl. V-ba, kaip iki šiol, taip ir ateity stengsis, kiek išgalės leidžia, tenkinti visus organizacijų pageidavimus ir remti jų vykdomus sumanymus.

Po to buvo išklausyti pranešimai Apyl. V-bos padalinių. Kasininkas inž. St. Šalkauskas padarė Apyl. V-bos kasos apyskaitą. Praeitų metų likutis — 129,79 dol. Nuo sausio 1 d. iki birželio 15 d. pajamų buvo — 429,93 dol., išlaidų — 462,57 dol., kasoje liko — 97,15.

Apyl. Šalpos K-to p-kas V. Vaidotas pranešė apyskaitą Toronte suaukotų pinigų šalpai: praeitų metų likutis — 1036,07, pajamų gauta — 1090, 82, išsiųsta į Vokietiją šalpai— 1417,95, kasoje birželio 15 d. — 708,94.

T. Fondo ved. inž. J. Jasenovičia pranešė, kad TF pr. metų likutis—150,15 dol., pajamų turėta—1002,73 dol., išsiųsta TF atstovybei į Montrealį — 1032 03 dol., kasoje liko—120,85 d.

Švietimo sk. Ved. I. Matusevičiūtė padarė ilgesnį pranešimą, kas buvo padaryta ir kokius sumanymus numatoma įgyvendinti švietimo ir lietuvybės išlaikymo srity.

Dėl aukščiau paminėtų Apyl. V-bos narių pranešimų sekusiose diskusijose buvo iškelta pageidavimų ir sugestijų, kurios Apyl. V-bai padės ir palengvins atlikti uždavinius. Karštesnių diskusijų sukėlė paskutinio Seimelio priimtas nutarimas mokėti 10 proc. nuo gryno pelno organizacijų ruošiamų parengimų Apyl. Švietimo reikalams, nes visos organizacijos tuos 10 proc. moka, išskyrus vieną, kuri nevykdo daugumos priimto pageidavimo, kaipo jai neprivalomo, o visiems yra žinoma, kad kitaip privalomo nutarimo ir būt negali, jei nėra laisvo noro tą ar kitą daugumos nutarimą vykdyti.

Taigi visuomenė kantriai laukė iki ir tai vienai organizacijai atsiras noras nepagailėti tu 10 proc. nuo gryno parengimų pelno paaukoti Toronto bendruomenės švietimo reikalams, tuo labjau, kad tą pelną ta pati lietuvių visuomenė atsilankydama į parengimus ir suneša, o nėra tai tos organizacijos narių sudėti pinigai.

Kr. V-bos narys K. Grigaitis referavo Seimeliui projektą sudarymo naujo organo — Apylinkės Tarybų didesnėse Apyl., kur sunkiau yra sušaukti visuotinius sus-mus, prašydamas organizacijų atstovus pasisakyti iš principo, ar jis yra Torontui reikalingas, ar ne? Po ilgų ir varginančių diskusijų daugumos pasisakyta neigiamai, o kadangi posėdy dalyvavo ne visos organizacijos, tai pavesta Apyl. V-bai užklausti raštu visas kitas jų nuomonės šiuo klausimu.

Einamuose reikaluose aptartas Lietuvių Dienos Toronte Rugsėjo 4—5 d. rengimo klausimas ir išreikštas pageidavimas sušaukti kitą Seimelio posėdį rugpjūčio mėn. Šis Seimelio posėdis praėjo darbingoje ir draugiškoje nuotaikoje.

Toronto Apyl. V-ba.

DĖMESIO TORONTIEČIAMS!

KLB Toronto Apyl. Šalpos K-tas praneša visuomenės žiniai, kad nuo birželio 1 d. vykdo metinę piniginę aukų rinkliavą, atsilankant į namus.

Tam kilniam darbui sutiko talkininkauti ir jau darbą pradėjo šie asmens: B. Čepauskienė, T. Sekonienė, A. Jankaitienė, T. Trakimienė, E. Klupšienė, E. Dociuvienė, E. Šapokienė, B. Sapijonienė, V. Girdzijauskienė, V. Aperavičiūtė, E. Gugytė, S. Staniulytė, A. Lomežytė, A. Ščepavičienė, G. Skibaitė, F. Mockus, V. Račiukaitis, St. Jakaitis, St. Dargis ir J. Kablis, dar trūksta mažiausia 6 talkininkų, todėl pakartotinai prašomi norintieji tą kilnų darbą dirbti, atsiliepti, paskambinus K-to P-kui V. Vaidotui. KE 2154.

Ta proga Šalpos K-tas pranša, kad Š. K-to kvitai, išduoti aukotojams, yra geri sumažinti jų inkom tax mokesčius, todėl reikia juos saugoti. Taip pat pranešame, kad aukos, renkamos Vokietijoje likusiems sušelpti: ligonius, invalidus, senius, daugiavaikes motinas, vargo mokyklas, vasario 16 gimnaziją. Aukotojas gali pareikšti savo pageidavimą, kam aukoja ir tas, o ne kitas, tą auką gaus. Dirbantieji, ar galį dirbti, šalpos negauna, nes jie patys padeda pinigais, ar darbu į vargą patekusiems. Reikia atsiminti, kad IRO jau seniai neegzistuoja ir iš Vokiečių valdžios gaunamos menkos pašalpos reikia už viską apsimokėti, todėl atsilankiusių į Jūsų namus aukų rinkėjų neišleiskite tuščiomis, įkainokite jų pasišventimą tam kilniam darbui, atsimindami, kad jie savo poilsio laiku, po sunkaus darb o fabrike, ateina prašyti Jus aukos ne sau, o savo artimui.

Toronto Apyl. Šalpos K-tas.

St. CATHARINES, Ont.

BIRŽELIO IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS.

Šį minėjimą suruošė lietuviai, latviai ir estai birželio 13 d. Į minėjimą buvo pakviesti svečiai: Kanados parlamento atstovas p. Cavers, Ontario provincijos darbo ministeris p. Daley, St. Catharines miesto burmistras p. Shmit ir St. Catharines miesto teisingumo atstovas p. Bigora (ukrainietis). 2 val. 30 m. pp. iki 3 val. Kanados parlamento atstovas p. Cavers per St. Catharines radijo stotį pasakė kalbą apie 13—14 birželio įvykius. Pabaltijo valstybėse pirmaisiais bolševikų okupacijos metais.

4 val. po piet minėjimas buvo tęsiamas miesto parke Muntebello. Pradėtas Kanados himnu, kurį sugiedojo St. Catharines latvių vyrų choras. Minėjimą atidarė miesto teisingumo atstovas p. Bigora pakviesdamas tarti žodį miesto burmistrą p. Shmit. Po jo pagrindinę kalbą pasakė Ontario darbo ministeris p. Daley ir dar pakartotinai kalbėjo K. p. ats. p. Cavers. Po oficialios dalies augštiesiems svečiams įteiktos gėlės. Jas įteikė: p. Cavers lietuvaitė (Palujanskaitė), p. Daley latvaitė ir p. Shmit estaitė.

Meninę dalį atliko iš latvių pusės St. Catharines latvių vyrų choras ir iš lietuvių torontiškis solistas p. Verikaitis. Augštieji svečiai ypatingą dėmesį atkreipė į meninę dalį ir miesto burmistras pareiškė pageidavimą, kad tokie koncertai tame pačiame parke būtų suruošti visiems kanadiečiams (gaila St. Catharines lietuviai neturi kuo pasirodyt).

Po minėjimo Queesvay hotely svečiams suruošta vakarienė. Parlamento atstovas p. Cavers, skubiai turėjęs išvykti

Nukelta į 7-tą puslapį.

MYKALOJUS VOROBJOVAS

Atkelta iš ketvirto puslapio.

prasto asmens tylus, ramus ir gilus švitėjimas pasilieka įtikinančia tikrove visiems tiems, kuriuos palietė jo žodžio dvasingumas.

Aleksis Rannit.

MONTREAL

PP. VAKTERIŲ VASARVIETĖJE.

Jonui Šulmistrui pasikinkius į Buicką tarpatominę gazolino energiją, nesunku buvo pasiekti pp. J. Vakterių vasarvietę, kur pernai turėjome kelis piknikus. Įdomu buvo pasižiūrėti, kas ten darosi, nes p. Vekteris jau pernai planavo praplėsti maudykles.

Tikrai teko nustebti nauju p. Vekterio vasarvietės persitvarkymu, nes dabar vietoje bascino jau tyvuliuoja visas ežeras.

— Kad žinotumėt, — karštai pasakoja p. Vekteris, — kai norėdami padidinti baseiną, jį nusausinome, tai tiek ant dugno nusėdo žuvų, kad mes nevaliojome jų susemti... Visas Maskuš miestas ir nešėsi ir vežėsi. Niekuomet nemaniau, kad tiek galėtų įsiveisti žuvų. . .

— Tai gal jas jūs įveisėte?

— Ne gi! Kiti žmonės nemegsta žuvų. Tai mes uždarėme visas skyles, kad į baseiną nepatektų žuvys. Bet kur tu ir kuo užtversi?! Jeigu didelės ir negalėjo patekti, tai mažų, o gal, ir ikrų, srovė atnešė ir prisivei sė. . .

— O kaip gi — jūs smėlio privežėte? — teiraujasi p. Leknickas.

— Ne. Tai iškasėme iš dugno. O kiek dugne radome medžių kamienų!.. Ten pažiūrėkite — už ežero sukrauta.

— Mums orai sutrukdė, ir negalėjome padaryti to, ką buvome užsimoję, — sako p. Vekteris. Bet gi dabar vietoje buvusio baseino iškastas jau visas ežeras. Juk tai bus bent 4 kartus didesnis, negu buvo pernai.

Apžiūrėjus visą vasarvietę, tenka pasakyti, kad ji vsai kitaip atrodo. Buvusi veranda pertvarkyta į gražią salę, apvestą stiklo langais. Joje galima šokti, vaišintis, ilsėtis. Šokiams po atviru dangum įrengta didelė 50X26 platforma. Maudytis norintiems įrengtos kabinos persivilkti. Vasarnamiai išdažyti, balti, iš tolo švyti.

Kai p. Vekterienė pasirodė su lietuvišku sūriu, žinodamas pernykštį pasisakymą, kad karves neapsimoka laikyti, pasiteravau:

— Ar karvių dar turite?

— Taip, — atsakė p. Vekterienė. — Vasarotojai pageidauja šviežio, natūralaus pieno, lietuviško sūrio, — tai ir laikome 3 karves. Turime ir lietuviškų dešrų, kumpių. Kas norės, galės pasinaudoti.

— Bet mums rūpi suruošti gegužinių - piknikų, — teiraujamės su p. Leknicku.

— Prašome. Aš gi jau pernai pažadėjau visai vasarai savo vasarvietę. Malonu, kad jūsų ruošiamuose piknikuose dalyvauja kultūringi žmonės, kurie gražiai laikosi, yra tvarkingi ir tikri džentelmenai, — sako p. Vekteris. — Man labai malonu, kad net mūsų klebonas, kuris juk apie jūsų ruošiamus piknikus sužino, net per pamokslą pasakė, kokie lietuviai kultūringi ir kaip gražiai moka elgtis, kaip kultūringai jie praleidžia subuvimus, — tai esą kitoms tautoms pavyzdys. Sako, — suvažiuoja šimtas-kitas karų ir jokio nesusipratimo, kai kitur pasitaiko ir policijai įsikišti... Man, vyrai, tas labai malonu, todėl aš tikiuosi, kad ir ateityje viskas bus tvarkoje.

— Gal dar turite laisvų vasarnamių? — pasidomime.

— Dar vienas laisvas. Jei kas norėtų, — galėčiau išnuomoti.

— Ar yra vasarojančių lietuvių?

— Yra. Štai p. Vilkelienė. Ji, štai, žuvis spirgina. . .

— Mes čia dar padarysime šaligatvius. Be to, prie kelio, kuriuo eina autobusai, padarysime ženklą, kur galės sustoti autobusas, — tas sutrumpins kelią geru pusmyliu ir, be to, nereiks pėstiems eiti dulkėtu keliu. Bendrai, susisiekimas su Montrealiu geras, nes iš užmiestinės autobusų stoties ligi mūsų atvykstama maždaug per 40 minučių. Aš gi kasdien vykstu į miestą dirbti.

Privačiai dar teko sužinoti, kad liepos 4 d., kai vyks NL gegužinė, pas pp. Vekterius bus iškilmė — vasarvietės atidarymas, kuriame dalyvaus vietos klebonas, valdžios asmens ir kiti svečiai.

Žodžiu, pp. Vekterių vasarvietė yra žymiai pakeista, praktiškesnė ir gražesnė. Todėl malonu bus joje papiknikauti, pralaisti gryname ore, saulėje bei vandeny dieną.

Spauda yra didžiausias ginklas kovoje už žmonių teises, — visi palaikykime spaudą!

W. A. LENCKI,
B. A., L. L. B.
TEISININKAS —
Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
201 Northern Ontario Bld.
303 Bay Street.
TORONTO 1, Ontario.

B. SERGAUTIS
REAL ESTATE & GENERAL INSURANCE
870 COLLEGE ST. — Telef. OL 6381, OL 6382.
Šios savaitės namai skubiam pardavimui:
$17.500. Montrose, atsk., mūr., 8 kamb., 2 virt., 2 vonios, parketas, veranda. Vienas mortgidžius, įmokėti $ 6.000.
$15.000. High Park-Runnymede. Atskiras, rugbrick, 7 dideli kambariai per 2 augštus, 2 mod. virtuvės, vand.-alyva šildomas, garažas; įmokėti $5.000.
$16.900. Linolne A., atsk. g. mūro, 9 kmb., did. ir švies.; 2 virt., parketas; įmokėti $5.000.
1. Namai pardavimui
Greitas ir sąžiningas patarnavimas perkant bei parduodant namus įvairiose miesto dalyse.
2. Paskolos
Parūpinami pinigai įmokėjimui. Sukeliamos paskolos. Paskolos statybininkams ir NHA paskolos.
3. Insurance
Namų, baldų, mašinų draudimas. Įvairus draudimas: ligos, nelaimingų atsitikimų atvejais ir tt.
Taip pat duodamos informacijos nedarbo dienomis po pamaldų.
KREIPTIS OL 6381.

Jei norite PARDUOTI AR PIRKTI NAMĄ ir sunkiai Jums sekasi, bandykite paskambinti mums.
Štai tik keletas pavyzdžių:
$1.600 įmokėti, St. Clare-Dufferin, 4 k. mūr. namas, pilna kaina $10.000.
$4.000 įmokėti, Bloor-Dufferin, atskiras 8 k. per du augštus mūr. n., tvarkin. užlaikytas, pilna k. $16.000.
$5.000 įmokėti, Queen-Dovercourt, 10 k. mūr. namas, įvažiavimas į kiemą, g. paj.; pilna kaina $15.500.
$5.500 įmokėti, H. Park, 9 k., gerų plytų namas, vand. šild., gerai užlaikytas; pilna kaina $15.500.
$6.000 įmokėti, Dundas-Dovercourt, 10 k. mūrinis namas su baldais, geros pajamos; pilna kaina $14.500.
MES SKOLINAME pinigus įmokėjimui padidinti vien ntik už Jūsų parašą. Galime paskolinti tiek, kiek Jūs turite savo pinigų įmokėjimui. Pvz. jei Jūs turite $2.000, galime paskolinti Jums kitus $2.000; Jei Jūs norite $3.000 galime paskolinti kitus $3.000.
Įstaigos tel.: OL. 7996 arba OL. 7997
BALTAKYS Namų telef. LL 3810.
PLIOPLYS Namų telef. RO 3345.
POŠIUS MACIUNSKAS ZIGMANTAS Namų telef. JU 7558.
J. KARPIS
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
1609 DUNDAS Str. W (kampas Dundas-Brock) Toronto

GERIAU PAS LIETUVĮ, NEGU SVETIMTAUTĮ!
Visais auto remonto reikalais mielai pasirengęs padėti
Imperial Auto Collision
Pilnas DUCO ir DELUX užbaigimas.
PATARIMAI DUODAMI NEMOKAMAI.
Mūsų specialybė—auto korpuso (body and fender) darbai.
Pakraunamos gazo-alyvos baterijos. Sureguliuojami ratai.
561-567 KEELE ST. TEL. JUnction 4773
1½ Block South of Ct. Clair Namų tel. CE. 1-3444.
TOROTO, Ont. SAV. G. KERAITIS.

VIENYBĖJE — GALYBĖ
TAUPYK
LIETUVIŠKAME KREDITO KOOPERATYVE
Indėliai apdrausti. Augštos palūkanos.
Būstinė: Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave., Toronto, Ont. KE 3027.

KE 1118
J. GREEN
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER
933 Bloor St. W. Tornoto.
Pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis — mielai Jums patarnausim!

DANUTĖ STRAZDAITĖ
321 Oakwood Ave., Toronto, 10.
GORDON'S BEAUTY SALON
Daro pusmetines ir įvairias vienkartines šukuosenas, dažo ir kerpa plaukus. Kiekvienu metu (išskyrus sekmadienius) galima susisiekti telefonu: OR 8081.

HAMILTONUI, TORONTUI IR APYLINKĖMS.
Kontraktorius K. TRUMPICKAS
Įrengiami nauji visų rūšių namų apšildymai anglimis arba alyva. Keičiamos senos krosnys į naujas, moderniškas alyva apšildomas ir pilnai automatiškas. Įrengiami alyvos apšildymai (Oil Burneriai) į senas krosnis ir taisomi seni apšildymai.
Didelis pasirinkimas įvairių firmų krosnių ir Oil Burnerių. Kadangi prekės gaunamos tiesiog iš urmo sandėlių, be jokių tarpininkų, todėl ĮRENGIMAI DAROMI ŽYMIAI PAPIGINTOMIS KAINOMIS IR IŠSIMOKĖJIMUI DVIEMS METAMS.
VISI PATARIMAI VELTUI.
Užsakymai priimami:
Hamiltone: 18 Spadina Ave. Tel. LI 9—2035
Toronte: 693 Dovercourt Rd. Telefonas LO 8951.

LA 7570
WILLIAM BENDENA
REAL ESTATE
1555 Dundas St. W. (kampas Sheridan) Toronto.
Pirkdami ar parduodami namus pasitarkit su mumis — mielai Jums patarnausim!

Dr. A.Pacevičius
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Yarmey Clinic 314 Bathurst St., Toronto
Telef. kabinetas EM. 6-2696. Namų OL 4778
Rentgenas. Physioterapija. Laboratoriniai tyrimai.
Priima ligonius ir gimdyves: kasdien 11—12 val., 2—4 v. ir 7—9 val., šeštadieniais nuo 11—3 val.

VYRIŠKŲ ir MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS
Kostiumus ir paltus siuvu pagal naujausias madas. Turiu didelį pasirinkimą įvairių angliškų ir vietinių medžiagų. Visus darbus atlieku pigiai, skoningai ir punktualiai.
ED. KONDRATAS.
1113 A Dundas St. W. (netoli Ossington). Toronto.
Tel. LL 9626.

Port Arthur ir Fort William, Ont.

J. E. VYSKUPAS V. BRIZGYS

lankys Fort William, Ont., lietuvius liepos 8 d. vakare 9 val. St. Elizabeth Church cor Empire and Sprague (netoli Vacational mokyklos). Salėj po bažnyčia įvyks lietuvių kavutė, kurioje dalyvaus J. E. Vysk. V. Brizgys.

Kviečiame visus lietuvius dalyvauti ir susirinkti bent 20—10 minučių prieš 9 val. vak. salė bus atidaryta nuo 8.30 val. vak. Galima važiuoti tramvajum 7 ir 8 arba autobusais.

KLB Apyl. V-ba.

ST. CATHARINES, ONT.

(Atkelta iš 6 pusl.)

į Ottawą, joje nedalyvavo. Vakarienės metu lietuvius atstovavo Ap. V-bos p-kas p. Skrebutėnas ir p. Pretkus. Vakarieniaujant svečiai pareiškė pasitenkinimą minėjimu ir jų priėmimu. Priminė dar, kad jie su mūsų tautiečiais susitinka pirmą sykį ir pažadėjo bet kokiuose mūsų minėjimuose kviečiami dalyvauti. Miesto burmistras p. Shmit pageidavo, jei galima, parūpint apie mūsų tautą keletą knygų anglų kalba, kurias jis perduotų miesto bibliotekai.

Kaip matom, mumis domisi, tik mums patiems reik truputį pasitempt, kad jų domėjimasis nebūtų apviltas. Reiktų rimtą dėmesį atkreipti į parūpinimą pageidautų miesto bibliotekai knygų, kurios galėtų tinkamai reprezentuoti mūsų tautą.

Šiuo minėjimu St. Catharines lietuviai pralaužė pirmuosius ledus suėjimui į sąlytį su Kanados vyriausybės atstovais. Šis nuopelnas tenka St. Catharines lietuvių ap. v-bos p-kui vilniečiui Kęstučiui Skrebutėnui.

Nuotaikos prieš minėjimą.

Šio minėjimo buvo laukiama su mažu nepasitikėjimu. Kadangi ruošė trys tautybės, tai reikėjo daugiau posėdžiaut ir tartis. Išsyk buvo užplanuota daryt eiseną mieste, padėt ant nežinomo kareivio kapo vainiką ir tik tada susirinkt parke prakalboms. Eiseną daryt ir policija buvo davusi sutikimą. Paskutinę savaitę latviai ir estai nuo eisenos atsisakė, tai ir teko pasitenkint tik susirinkimu parke. Minėjimas buvo numatytas 8 val. vakare ir buvo tikėtasi susirenkant daugiau kanadiečių, nes tuo laiku daug su sirenka pasiklausyti duodamų koncertų. Tas laikas ir spaudoje paskelbtas. Paskutinę savaitę miesto savivaldybė parką 6 val. atsakė, todėl, kurie paskutį šeštadienį nesiklausė lietuviškos radijo valandos, buvo suklaidinti.

Dalyvaujančių minėjime spejama apie 300. Sakičius mažokas ir tai parke gero įspūdžio nesudarė.

Iš lietuvių pusės pasireiškė ir apgailėtinas elgėsys. Kai kurie, ir žinodami minėjimo valandą, į jį neatvyko ir dargi parlamento atstovo p. Cavers per ra diją pasakytą kalbą kritikavo. Reikėtų džiaugtis, kad p. Cavers mūsų kvietimo neatmetė ir atvyko kalbėti mūsų naudai, kai tuo tarpu mūsų kritikai nesiteikia į savo minėjimus atvykti.

Tikėkime, kad ateityje savo tautos didžiųjų tikslų atžvilgiu būsime rimtesni. J. S.

PADĖKOS

Ryšium su mano mylimo vyro ir mūsų brangaus Tėvelio a. a. **Jurgio Skaržinsko** mirtimi, mūsų giminėms, draugams, pažįstamiems ir visiems mūsų kolonijos tautiečiams, pareiškusiems mums užuojautą žodžiu, laiškais, spaudoje bei dovanojusiems gėles, o ypatingai už gausų dalyvavimą rožančiuje laidotuvių dienos išvakarėse, dalyvavimą laidojimo dieną pamaldose ir palydėjimą velionį į amžino poilsio vietą, reiškiame nuoširdžiausią padėką. Labai dėkingi liekame ir mūsų kolonijos kunigui L. Kemėšiui už įvykdymą visų laidotuvių apeigų be jokio atlyginimo.

M. Skaržinskienė ir sūnūs.
Sault Ste. Marie, Ont., Canada.

PAJIEŠKOJIMAI

— Žulys Aleksas, gimęs 1906 m., kilęs iš Lietuvos, dirbęs paskutiniu laiku Griškabūdyje, išvykęs iš Lietuvos 1944 m. jieškomas jo žmonos ir vaikų. Jieškomasis arba jį žinantieji bei jo likimą, prašomi rašyti šiuo adresu: O. Strimaitis, 39 Hevelock Ave., Toronto, Ont., Canada.

KLB RODNEY APYLINKĖS VALDYBA
š. m. liepos mėn. 11 d. 3 val. po pietų, rengia
GEGUŽINĘ
St. Zavackio farmoje.

Grieš gera **muzika.** Veiks **bufetas.** Važiuoti plentu iš Rodney į West Lorne ir už ½ mylios sukti kairėn į pirmąjį miškelį.

Rodney A-kės Valdyba.

MINĖJIMAS URUGVAJUJE.

Atkelta iš antro puslapio.

Victor Dotti.

Programą vedė ir šį aktą dirigavo „Alianzos" gen. sekr. žurnalistas Albinas Gumbaragis, su dideliu prityrimu.

Po oratorinės dalies buvo sudainuotos Urugvajaus Lietuvių Choro keletas lietuviškų dainų, kurios publikos buvo palydėtos gausiais aplodismentais.

Šis aktas labai plačiai buvo garsinamas per sostines spaudą ir visų radijo stočių bangomis, dėka „Alianzos" v-bos pirmininko ir sekretoriaus pasidarbavimui.

Sekančią dieną lietuvių bažnyčioje įvyko pamaldos už žuvusius brolius ir seseris, bei kitus kenčiančius bolševikų vergijoje.

A. Devenis.

ATVYKSTA IŠ VOKIETIJOS

Iš Wehnen atvyksta į Montrealį Pranas ir Marija Berteškai su 3 vaikais.

300 VAIKŲ PRAŠYMAS.

Vokietijoje yra bent 300 silpnos sveikatos lietuvių vaikučių, kuriuos būtinai reikia išvežti poilsiui į vasaros stovyklas. Šiam tikslui reikia sutelkti apie 4.500 dol., nes vieno vaiko stovyklavimas atsieis 15 dol.

Tačiau iki šiol BALFo Centras vaikų vasaros stovykloms Vokietijoje gavo tiktai 506 dl., kuriuos BALFas jau persiunte į Vokietiją.

Reikalas yra labai skubus ir svarbus, nes vasara jau atejo, o tie 300 vaikučių yra tikrai reikalingi poilsio, gryno oro, geresnio maisto ir rūpestingos priežiūros. Tad kreipiamės į visus lietuvius, prašydami aukų vasaros stovykloms Vokietijoje. Aukas siųskite: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand Street, Brooklyn 11, New York.

LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS

Jonas Budrys, Onai Vileišienei mirus, vainiko vietoje paskyrė Europoje likusiems lietuviams vaikučiams sušelpti 10 dol. Aukoka vargšams yra labai tinkamas velionies pagerbimas, nes a. a. Ona Vileišienė visą savo gyvenimą sielojosi Lietuvos ir lietuvių tautos reikalais, o ypač rūpinosi pagalba lietuviams, patekusiems į vargą.

KUN. S. KULBIS, S. J.,

žinomas kaipo Kanados „skrajojantis kepelionas", liepos mėn. pradžioje išvažiuoja su J. E. vyskupu Vincentu Brizgiu lankyti Vakarų Kanados lietuvių kolonijų. Pradės nuo Fort William, Ont. ir baigs Vancouver, B. C.

Dėmesio šiam sąrašui!

Be knygos nemiela bus ir vasara. kas gi veikti atostogų netu, jeigu nėra knygos? Tuojau rašykite į „Neprilkausomą Lietuvą", pasirinkę iš dedamo čia sąrašo.

Ką gi galima gražesnio, kultūringesnio ir paprastesnio padovanoti vaikams, giminėms, pažįstamiems ir kitataučiams, kaip knyga? Čia patiekiamas jų sąrašas ir kainos su persiuntimu: **Knyga jums suteiks paguodos ir sukels gerų minčių, pažadins viltis ir praskaidrins bent kokią nuotaiką. Štai jums knygų sąrašas, iš kurio galite pasirinkti, kas patinka.. Knyga Jūsų neapvils, nes ji geriausis Jūsų draugas, palydovas kelionėse ir Jūsų guodėjas poilsio metu.**

N. V. Gogol. MIRUSIŲJŲ SIELOS, iliutr. romanas	3.25
11 autorių. MYKOLAS SLEŽEVIČIUS	5,00
S. Būdavas. VARPAI SKAMBA, romanas	1,50
Amerikos lietuvių VARDYNAS	5,00
V. Čižiūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE	1,50
V. Krėvė. RYTŲ PASAKOS	2,50
P. Andriušis. ANOJ PUSĖJ EŽERO	1,50
F. Moriac. GIMDYTOJOS, romanas	1,75
B. Brazdžionis. DIDŽIOJI KRYŽKELĖ	2.00
B. Pūkelevičiūtė. METŪGĖS.	1.00
J. Paukštelis. KAIMYNAI. Romanas.	2.50
J. K. Karys. NEPRIKLAUS. LIET. PINIGAI.	5.00
Merimee. KOLOMBA, romanas.	2,50
P. Andriušis. ANOJ PUSĖJ EŽERO.	1,50
J. Jankus. PO RAGANOS KIRVIU.	1,50
Pirandello. PIRMOJI NAKTIS.	1,50
Prof. V. Biržiška. SEN. LIET. RAŠTŲ ISTORIJA	2,00
Putinas. KELIAI IR KRYŽKELIAI.	2,50
Balys Sruoga. GIESMĖ APIE GEDIMINĄ	2,00
Kazys Binkis. BALTASIS VILKAS.	1,00
A. Škėma. ŠVENTOJI INGA	2,50
V. Žemkalnis. KUDIRKOS SĄJŪDIS	0,75
Simonaitytė, AUGŠTUJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS, rom.	$ 3,50
K. Binkis. LYRIKA	2,00
B. Stundžia. BURIAVIMAS IR JŪRININKYSTĖ	2,00
August Gailit. TOMAS NIPERNADIS. Romanas.	2,50
K. Požeraitė, NUSIDĖJĖLĖ, romanas	$ 2,—
400 metų PIRMAI NEMUNO POEMAI	$ 0,50
B. Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS	$ 1,—
B. Rukša, ŽEMĖS RANKOSE	$ 1,—
F. Lavinskas. ANGLIAKASIŲ ATSIMININIMAI	3,00
Žurnalas LITERATŪROS LAŃKAI	$ 1,—
J. Gruodis, VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS	$ 1,50
Š. Ragana, SENAME DVARE, romanas	$ 2,—
J. Balys, LIET. TAUTOSAKOS SKAITYMAI	$ 3,—
V. Ramonas, KRYŽIAI, romanas	$ 2,—
J. Jankus, NAKTIS ANT MORŲ, romanas	$ 2,50
Dr. K. Grinius, ATSIMININIMAI ir MINTYS	$ 1,50
P. Orintaitė, MARTI IŠ MIESTO	$ 0,75
S. Zobarskas, RIESTAŪSIO SŪNUS, vaikams	$ 0,75
S. Zobarskas, PER ŠALTĮ IR VĖJĄ, vaikams	$ 0,40
S. Zobarskas, GANYKLŲ VAIKAI	$ 0,80
V. Tamulaitis, SUGRĮŽIMAS	$ 1,10
Vydūnas, TAURESNIO ŽMOGAUS UŽTEKĖJIMAS	$ 0,30
Vydūnas, BHAGAVAD - GITA, iš sanskrito	$ 0,30
Tulpė, TILTO SARGAS, romanas	$ 1,—
J. Kaupas, Dr. KRIPŠTUKAS PRAGARE	$ 1,—
Prof. Roemeris, LIETUVOS SOVIETIZACIJA	$ 0,25
Vytenis, RAUDONOJI ŽVAIGŽDĖ, žudynės	$ 0,75
J. Gailius, KARTUVĖS	$ 1,—
11. Kazys Boruta, BALTARAGIO MALŪNAS, rom.	2,50
J. Mateika, ŽALGIRIO MŪŠIS, spalvomis	$ 0,50
2. Antanas Škėma, ŠVENTOJI INGA, novelės	2,50
4. Putinas, KELIAI IR KRYŽKELIAI, poezija	2,50
5. Kazys Binkis, LYRIKA, poezijos rinktinė	2,00
6. Prosper Merimee, KOLOMBA, romanas	2,25
7. August Gailit, TOMAS NIPERNADIS, romanas	2,50
8. Francois Mauriac, GIMDYTOJA, romanas	1,75

Šios knygos gaunamos „Nepr. Lietuvos" redakcijoje:
7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q.
Įdėkite į voką pinigus ir siųskite, — tuojau gausite knygas.

Adamonis ir Budriūnas
DISTRICT ESTATE BROKERS

Namai pardavimui:

Rosemounte:
2-jų šeimų po 5 kmb. „Duplex" — 1-mas augštas su centr. šild. 2-jų m. Kaina 15.500 dol. Įmokėti 7.000 d.

3-rd Ave. „Triplex". 9 mt. su garažu. Namo I-as aug šildomas. Geros paj. Kaina 19.000 dol. Įmokėti 9.000 d.

18 Ave. 4-rių š., Naujas namas. Geros paj. Kaina 22.000 dol. Įmokėti 10.000 d.

Verdune:
Woodland st. 2-jų šeimų, po 5kmb., 15 metų gerame stovy. Kaina 12.500 dol. Įmokėti apie 6.000 dol.

Cote St. Paul:
Woodland Ave. 2-ju šeimų Duplex po 4½ ir 5 kmb., pusiau atsk. naujas namas. Kaina 15.500 dol. Įmokėti 5.000 dol.

St. Michel:
Marquette St. 2-jų šeimų duplex po 4 kmb. Naujas. Kaina 14.200 d. Įm. 4.000.

Snowdown:
2-jų š. naujas „Duplex" po 5½ kmb., cen. šild., pusiau atskiras. Garažas. Kaina 21.5000 d. Įmok. 9.000 d. Labai gražioje vietoje.

Vasarvietės:
1. Geralton Lake, nauj. pastatas, 4 kmb. už 2.500 dol.
2. Val David prie Golden Lake, už 3.000 dol.
3. Square Lake, 2 past., po 4 kmb., su visais baldais už 5.000 dol.

Žemė pardavimui:

Rosemounte:
42 Ave. 50X75 lotas 1.800.
Belanger St. 90X77 už 3.000
Beaubien 131X100 55 ct. kv. p.

Snowdown:
Plamadon St. 40X100 3.000

Ahuntsic:
Gouin Blvd. 125X75 6.500

Cote St. Paul:
Eagan St. 50X90 2.000 dol.
Rockland 25X90 1.000 dol.

Paskolos namams:
iš 5½% netoli užbaigimo ir iš 6% statybos eigoje. 50% namo vertės, gyvenamiems namams ir kit. pastatams. Taip pat 2-ji mortage.

Praktiški patarimai sekmadieniais po pamaldų A. V. Parapijos salėje šalia kiosko.

NORĖDAMI PARDUOTI AR PIRKTI KREIPKITĖS Į PIRMĄJĄ MONTREALY LIETUVIŲ REAL ESTATE ĮSTAIGĄ.

AGENTAI:
A. Gražys, RA 1-3148. 5725—16 Ave. Rosemount.
A. Puzarauskas DO 8507. 5559 Esplanade Ave.
A. Skrebutėnas PO 6-5407. 227—2 Ave., Villle Lasale.

MŪSŲ TIKSLAS — JUMS PADĖTI!
NAMAI — ŽEMĖ — PASKOLOS — DRAUDIMAS.
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 9 valan. vakaro.
ĮSTAIGA: 177 Sherbrooke St. W. kambarys 5. Montreal, Que.
TELEFONAI: PL 8501-2.
Res.:
P. ADAMONIS PO 6-6495. 1481 Valiquette, Verdun.
A. BUDRIŪNAS RA 7-2690. 6810—24th Ave. Rosemount.

A. J. Norkeliūnas
(COMMISSIONER OF THE SUPERIOR COURT)
ĮVAIRIAUSI DRAUDIMAI
NAMAMS PASKOLOS
PATVIRTINTI VERRTIMAI
GREITAS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
per
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd
Tel. RA 7-3120
5637 JEANNE D'ARC AVE., MONTREAL 36

Visais nekilnojamo turto pirkimo bei pardavimo reikalais kreipkitės į didžiausios Kanadoje
REAL ESTATE
įstaigos atstovą Hamiltone
A. PRANCKEVIČIŲ.
Visokeriopas informacijas uteiks ir namų problemose jums patars.
Skambinkite ar užeikite į staigą
913 Main St. E. Hamilton tel. LI 9-4121.
RIDOUT
REAL ESTATE LIMITED
SKYRIAI: Toronto, Hamilton, London, Sarnia, Kitchener, Peterborgh, Richmond Hill.

DE LUXE DRY CLEANERS
143—8th AVENUE, LACHINE NE. 5-0303
Sav.: P. RUTKAUSKAS.

Kostiumas, Suknelė ar Skrybėlė **$1.**
Paimame iš namų ir pristatome į namus visame Montrealyje ir priemiesčiuose.
Darbą atliekame sąžiningai.
NE. 5-0303

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS
D. E. BELANGER & SONS
15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE
GARANTUOTAS DARBAS.
259—3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

J. GRAŽYS
SIUVU NAUJUS IR TAISAU SENUS KAILINIUS PALTUS.
DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.
DARBĄ ATLIEKU SĄŽININGAI IR ŠVARIAI.
KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.
3910 St. ZOTIQUE, E.
RAymond 1—6005.
Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

Šį sekmadienį, liepos 4, visi kviečiami „N. L.„ piknikan-gegužinėn

TAI PIRMAS DIDŽIAUSIS PIKNIKAS. PLAČIAU SKAITYKITE MONTREALIO ŽINIOSE.

MONTREAL

ŠĮ SEKMADIENĮ, LIEPOS 4 DIENĄ, PIRMASIS ŠIŲ METŲ MONTREALIO PIKNIKAS.

„Nepriklausoma Lietuva" šį sekmadienį ruošia pirmąjį šios vasaros pikniką-gegužinę. Šio subuvimo šūkis: Lietuviškosios spaudos atgavimo sukaktuviniai metai!

Gegužinėje numatomas trumpas pranešimas apie lietuvių spaudos atgavimą Lietuvoje prieš 50 metų, ir įdomus popiečio praleidimas tyrame ore, saulėje, vandeny, šokant, — kaip kam patiks.

Piknikas veiks visą dieną, bet jo programa bus vykdoma po 1 valandos.

Programoje numatoma: šokiai, kurių geriausios poros bus premijuotos. Tam tikslui bus sudaryta iš gegužinės dalyvių komisija.

Plaukimo lenktynės, kurių laimėtojai bus taip pat premijuoti. Plaukikus įvertins sporto žinovai.

Šokiai galės vykti dviejose aikštėse, turinčiose medines grindis.

Jeigu kas turės sumanymų, galės būti įvykdyti kiti įvairumai.

Visi tautiečiai kviečiami dalyvauti — iš Montrealio, jo apylinkių ir Amerikos.

Vykti: iš visų Montrealio pusių visi vyksta į Pie IX bulvarą ir juo į šiaurę, Back River kryptimi. Pervažiavus Back River tiltą, sukti dešinėn ir visą laiką važiuoti 18 keliu. Siekti miestelį Mascouche (Maskuš). Pakeliui reiks pervažiuoti Terrebone miestelį. Mascouche nuo Montrealio yra už 13 mylių. Įvažiuojant į Mascouche, žiūrėti rodyklės prie stulpo su užrašu — J. Vekteris. Įvažiuojant į Mascouche miestelį, sukti į kairę. Už keliasdešimt žingsnių vėl bus rodyklė prie stulpo — J. Vekteris, rodanti kairėn. Išsukti į keliuką, juo pravažiavus pusmylį, atsidursite į p. J. Vekterio vasarvietę, apie kurią šio NL numerio 6-me puslapy parašyta plačiau.

Autobusu vykstą, nedavažiavę pusmylio ligi Mascouche, kairėje kelio pusėje pastebės sustojimo vietą — J. Vekteris ir nuo čia per pievą galės varsnas ligi vasarvietės daeiti niekeno netrukdomi. Autobusai kas valandą išeina iš šiaurines autobusų stoties De Montigny gatvėje, ties St. Catharines. Autobusais labai lengvas ir patogus susisiekimas.

Jeigu liepos 4 d. būtų lietus, tai piknikas nukeliamas į liepos 18 d.

SVEČIAI IŠ HAMILTONO.

Visą savaitę, atostogaudami, Montrealy, pas pp. A. Gudus viešėjo savo mašina iš Hamiltono atvykę p. Pajarskas Feliksas ir p. Bajoraitis Juozas, kurie apžiūrėjo Montrealio miestą ir lankėsi „Nepr. Lietuvos" redakcijoje. Ta proga svečiai „NL" paremti paaukojo po 5 dol. Nuoširdus jiems ačiū!

SVARBU VISIEMS TĖVAMS.

Nekl. Pr. Seselės šią vasarą atidaro visaros aikštelę. Vaikai mokyklinio amžiaus galės praleisti gražiai ir naudingai laiką: įvairūs žaidimai, ekskursijos, išvažavimas į maudykles, aplankymas žymių vietovių ir tt. Tai bus gražus papildymas šeštadieninės mokyklos. Už visa tai vienas doleris per savaitę. Todėl visi tėvai tuojau gali kreiptis į seseles ir užrašyti savo vaikus. Telef.: PO 6-9397. Adresas: 1474 Rockland Str.

KRIKŠTAI: pakrikštijo pp. Henr. Adamoniai savo dukrelę Vidą-Oną-Vandą ir pp. J. St. Latviai savo sūnų Joną Danielių.

LIGOS IR NELAIMĖS.

Mūsų pramonininką p. Šarkį ištiko nelaimė: ties savo namais jis ėjo skersai kelią ir tuo metu ant jo užvažiavo mašina, kuri p. Šarkį sutrenkė ir sulaužė vieną šonkaulį.

P. L. Leipuvienė buvo pertempusi kojos sausgysles ir turėjo ilsėtis.

DR. VIENOŽINSKIS su šeima sugrįžo, viešėję Montrealy, į Čikagą.

K. NEVARDAUSKAS sugrįžo iš kelionės į Čikagą.

TAUTIEČIŲ PATARNAVIMUI.

Susijusiems klausimams su paskolomis, draudimu, namų ir žemės pirkimu spręsti P. Adamonis priiminės interesantus kiekvieną sekmadienį tuojau po pamaldų A. V. parapijos salėje šalia kiosko.

PRANEŠAMA,

kad nuo š. m. liepos mėn. 5 d. Adamonio ir Budriūno Real įstaiga dalinai persitvarko: pakeičiami telefonai: į PL 8501-2. Duodamas vardas „District-Estate-Brokers". Adresas, funkcijos ir savininkai — tie patys.

AKTUALU VILASALIEČIAMS

Catholic School Commission rinkimai.

Eina gandas, kad Mr. A. Leroux atsisakys kandidatuoti vilasaliečiams bendruomeninėje veikloje nežinomo Mr. H. Lemieux naudai.

Mr. Hubert Bellazzi, gerai žinomas statybinių medžiagų prekybininkas, suintensyvina priešrinkiminę veiklą ir tikisi Tamstų paramos per rinkimus liepos 12 d.

VILNIEČIŲ ORGANIZACIJA.

Ryšium su lenkų imperialistinėmis užmačiomis — pasigrobti Lietuvos sostinę Vilnių ir paskutiniame p. Bieleckio laiške grasinimu — užgrobti ir visą Lietuvą, kyla vis didesnis susirūpinimas dėl Lietuvos ateities ir drauge dėl sostinės Vilniaus, — todėl Vlniaus krašto lietuviai, kurių ir Montrealy yra būrys, susirūpinę sudaryti Vilniaus krašto lietuvių organizaciją, kuri budėtų dėl lenkų užmačių.

Visus vilniečius prašoma kreiptis į NL redakciją, kur galima bus suisregistruoti ir iniciatoriai tada sušauks vilniečių susirinkimą.

VIEŠNIA iš Čikagos p. Druktenytė viešė Montrealy pas pp. Kriaučialiūnus.

KATALIKIŲ moterų draugija rugpjūčio 8 d. projektuoja Laurentian kalnuose gegužinę ir prašo kitas organizacijas tą dieną rezervuoti jai.

P. LUKOŠIENĖ išvyksta atostogų į Jungtines Amerikos Valstybes.

TORONTO

LIEPOS 3 d., 8 val. ryto Šv. Antano bažnyčioje, Bloor ir Rusholme Rd. įvyks vaikučių pirmoji Šv. komunija. Laike pamaldų giedos sol. p. St. Mašalaitė. Po pamaldų pas seseles kotrinietes, 46 Delaware Ave., bus vaikučių ir jų tėvelių pusryčiai.

ŠV. JONO dr-jos mėnesinis narių susirinkimas vasaros metu nukeliamas į antradienį po pirmo mėn. sekmadienio, 7.30 v. v., šv. Jono salėje.

TUOKIASI Vladas Slėnys ir Teresė Borkertaitė, Tamošauskas Otonas-Pranciškus ir Aldona Žilytė.

PAKRIKŠTYTA — Kristina Garbašauskaitė.

GYDOSI 36 ligoniai. Padaryta operacijos: Vaišvilienei, Padvolskienei, Rinbutienei-Rimavičienei ir Žaliaduoniui.

LIEPOS 1 D., ketvirtadienį, Dominion Day šventės proga, V. Narušio ūkyje, prie Medad ežero, Hamiltono Aušros Vartų Parapija ruošia pirmą savo gegužinę. Veiks bufetas su kietais ir minkštais gėrimais. Gros Benni Ferri orkestras. Prizinis šaudymas ir tt. Pradžia 3 v. v. iki nakties 12 val.

DR. ST. DAUKŠA GAVO ADVOKATO TEISES.

Parlamento įstatymu Dr. St. Daukšai buvo pripažintas jo juridinių mokslų diplomas. Birželio 21—22 dienomis jis su 200 Kanados juristų prie McGill universiteto, specialioje komisijoje, laikė advokato egzaminus ir juos išlaikė. (Iš 200 egzaminus išlaikė 84 ir 32 gavo pataisas, kiti neišlaikė).

Tuo būdu dabar dr. S. Daukša yra pilnateisis advokatas. Tai bene pirmasis lietuvis advokatas Kanadoje. Tiesa, teisės mokslus yra baigusių šiemet jau du lietuviai, bet jie dar turi atlikti praktiką ir po to išlaikyti profesinius advokato egzaminus, kaip dabar tą padarė dr. Daukša.

TAUTOS FONDUI AUKAVO:

S. Jankauskas, J. Krujelskis ir Nap. Šliogeris po 2 dol.: A. Latvaitis, T. Lauraitis, Pr. Mickus, Br. Rinkevičius, Z. Rimša ir St. Paulauskas po 1 dol., Vl. Janušauskas 50 ct. ir J. Ambrozaitis 25 lt. Visi aukavusieji gyvena pietiniame Montrealio Šv. Lauryno upės krante.

MARKEVIČIŪTĖ Birutė baigė kursus ir gavo frizavimo diplomą.

TORONTO

PASAULINĖ KONFERENCIJA TORONTE.

Toronto Universitete 53 tautų delegatai susirenka socialinio darbo tarptautinei konferencijai (International Conference of Social Work). Susirenka daugiau kaip 2.500 delegatų iš Europos, Didž. Britanijos, Azijos, vidurinių Rytų, Pietų Amerikos, Jungt. Valstybių ir Kanados.

Konferencijos atidarymas birželio 27 d. Joje pasakys kalbą Kanados už. reik. min. Hon. L. B. Pearson.

Pirmutinis tos organizacijos susirinkimas įvyko 1928 m. Paryžiuje. Paskutinis susirinkimas įvyko 1952 m. Madrase, Indijoje.

Konferencija nėra surišta su jokia bažnyčia, politine organizacija arba valdžia ir jos tikslas yra „suteikti tarptautinę susirinkimo vietą socialinės apsaugos ir gimininių problemų diskusijom ir paremti informacijų pasikeitimą socialinių darbuotojų ir socialinių įstaigų tarpe visame pasaulyje". (CS)

KANADIEČIŲ SVEIKINIMAI BIRŽELIO M. 14 D. MINĖJIME TORONTE.

Birželio m. 14 d. minėjimo proga gautos sekančios telegramos ir sveikinimai:

Pilietybės ir imigracijos ministeris Walter Harris, Ottawoje, telegrafavo: Prašau priimti mano apgailestavimą, jog aš negaliu dalyvauti ryt vakarą. Baltų Federacija teisingai žiūri į parengimą kaip į progą atsiminti žuvusių žymių vyrų ir moterų, kurių vienintelis nusikaltimas buvo ištikimybė jų pačių kraštui. Aš vėl prisijungiu jų su vilčiai, kad atsakingieji sulauks teisingumo ir kad laisvė vėl bus grąžinta tiems,, kurie dabar priespaudoje. Ponia Harris kartu siunčia širdingų asmeniškų sveikinimų Jums ir visiems mūsų Federacijos draugams.

Pastaba: Pereitų metų minėjime ministeris Harris dalyvavo kaip svečias — kalbėtojas.

Žurnalistė Edith Hyder telegrafavo:

Apgailestauju negalinti dalyvauti Jūsų parengime Toronte, kadangi kalbėsiu Baltų minėjime Hamiltone ir dalyvausiu kituose vakariniuose įsipareigojimuose. Dievas telaimina jūsų pastangas ir Jūsų žmones. Iš širdies pažadu nuolatinę paramą.

Pastaba: Kaip iš spaudos sužinojome, Miss Edith Hyder aktyviai dalyvavo Hamiltono minėjime.

Pilietybės ir Immigracijos Departamento ryšininkas Mr. J. Sharp rašė:

Apgailestauju, kad ankstyvesniai įsipareigojimai neleidžia būti su Jumis šitame minėjime. Prašau perduoti mano širdingiausius sveikinimus ir giliausią užuojautą Baltų Federacijos Kanadoje nariams kai jie paminės tragediją, kuri ištiko Pabaltijo valstybes.

DĖMESIO EVANGELIKAMS.

Pranešama, kad Lietuvių Evangelikų susivienijimo parapijos pamaldos įvyks, su šv. Komunija ir Konfirmacija, liepos 4 d., 11 val. ryto, Chalmers Presbyterian Church Dundas ir Dovercourt gatvių kampas. Pamaldas laikys kun. P. Dagys. **V-ba.**

PLIAS TORONTO SK

valdyba šiems metams yra šios sudėties: pirm. J. Sližys, vicep. V. Balsys, sekr. Dragašius, iždin. K. Astravas ir v-bos narys A. Ketvirtis.

TORONTO LIETUVIŲ NAMAI JIEŠKO ADMINISTRATORIAUS.

Pareiškimus siųsti TLN ūkio vadovui St. Baneliui, 230 Salem St., Toronto, Ont. Ten pat galima gauti ir smulkesnes informacijas. Telef. LL 5803 nuo 6 val. vak.

Toronto Liet. Namų Valdyba.

D.L.K. Vytauto Klubas:

(2159-61 St. Catherine St. E.)

1. **Pašalpinės Draugijos mėnesinis narių**

SUSIRINKIMAS

įvyks ne pirmą mėnesio sekmadienį, bet

PENKTADIENĮ,

liepos 2 d. 8 val. vakaro.

PASTABA: vasaros metu Paš. Dr-jos susirinkimai bus penktadieniais.

2. **GEGUŽINĖ**

J. VEKTERIO VASARVIETĖJE

sekmadienį, liepos 11 d. Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Klubo Valdyba.

PRANCŪZŲ KALBOS PAMOKOS

pas p. Bulotienę,

Ville Lasalle. Susitarus keliems mokiniams, galėtų nuvykti į namus ir kitose miesto dalyse. Susitarti tel. HE 3119.

PARDUODAMA

labai geroje vietoje — **Frontenac 2131 — delikatesų restoranas ir grosery.**

Teirautis nurodytu adresu arba telefonu: **FA 0342.**

SULLIVAN REALTIES Co.

1410 Guy St., tel. FI 6351

Perkant ar parduodant nejudomą turtą kreiptis pas mūsų

Lietuvį Atstovą

JONĄ LUKOŠEVIČIŲ

Skambinti mūsų įstaigos ar jo namų telefonu **HE 7877.**

* * *

Pasirinkimas namų, ūkių ir vasarnamių įvairiose vietose.

Dr. J. ŠEGAMOGAS

CHIRURGINĖ ir BENDROJI PRAKTIKA

office 4906 Wellington

VERDUN. Tel. YO 3611.

val.: 11—12, 2—4, 6—9, šeštadieniais 11—1

arba pagal susitarimą.

namų 1038 Osborne Av.

VERDUN. Tel.PO 6-9964

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALIŠKA

priima: 9 a. m. — 10 p. m.

5303 Verdun A., Verdun,

Telef.: TR 4547.

NOSIES, GERKLĖS IR AUSŲ SPECIALISTAS IR CHIRURGAS

Dr. R. CHARLAND

956 Sherbrooke E.

Telel.: FR 7684, EX 8822.

Dr.E.Andrukaitis

956 Sherbrooke E.

Tel. CH. 7236

IŠNUOMOJAMAS

kambarys Rosemounte.

Teirautos tel. RA 2-7248.

PARDUODAMAS ŪKIS

su torbėsiais

80 akrų žemės, 3 mylios nuo Rigaud upės kranto. Kaina 4.000 dol., įmokėti 1.000 dol. Likusi dalis lengvam išsimokėjimui. Teirautis pos Mr. Cadieux tel. Rigaud 644.

J. VEKTERIS

kviečia visus lietuvius į savo **vasarvietę** pasinaudoti vasaros malonumais ir atsikvėpti gamtos aplinkumoje.

VEIKIA ežeras su maudynėmis ir tramplynu; restoranas su lietuviškomis dešromis, kumpiais ir tt. Savo karvės duoda natūralų pieną. **Dvi aikštės šokti** — dengta ir po atviru dangum. Čia pat **miškas ir vasarnamiai,** kuriuose galima ilsėtis.

Kasdien galima pasinaudoti visais patogumais ir malonumais.

Iš Montrealio vykti ligi Mascouche miestelio, nuo kur už pusmylio vasarvietę rodo rodyklės — **J. Vekteris.**

Telef.: Mascouche 23 Ring 5.

VISI maloniai kviečiami atsilankyti. **Savininkas.**

Dr. N. Novošickis

DANTŲ GYDYTOJAS

345 BLOOR St. West

(kampas Bloor - Huron)

TORONTO

Telefonas WA 3-2003.

Priėmimo valandos: nuo 9—12 ir nuo 2—9 val. vak. (pagal susitarimą).

Dr. K Žymantienė

Gydytoja-chirurgė.

Kampas Bloor ir Brock Av.

(Įėjimas iš 613 Brock Av.)

Priima ligonius, gimdyves ir moterų ligomis sergančias kasdien nuo 1—4 ir nuo 5—8 val. p.p., šeštad. nuo 11—3 v. p.p., kitu laiku pagal susitarimą.

Telefonas OL 6851

Dr. A. VALADKA

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

1081 Bloor St. W.-Toronto

priima ligonius ir gimdyves nuo 2—4 pp. ir 6,30—8 vv., ketvirtadieniais ir šeštadieniais 2—5 pp. **X-ray (Roentgeno) kabinetas.**

Tel. ME 2933

Jonas J. Juškaitis, LL. B.

TORONTO UNIVERSITETO DIPLOMUOTAS TEISININKAS.

(Išvykęs keliom savaitėm atostogų. Naujas įstaigos adresas bus paskelbtas vėliau).

A. GARBENIS

REKOMENDUOJA

Rusholme-Bloor, $6.000 įmokėti, 1 atviras morgičius balansui, 8 did. kamb., pusiau atskiras, plytų n., did. mūrinis garažas, vand. šild., įėjimas už 3-jų savaičių. Kaina 17.900 dol. arba pasiūlymas.

Rusholme Park-College, 3.500 dol. įmokėti. 8 nepereinami kmb., plytų n., alyva š., labai g. viet., pilna k. 14.500

Fern-Roncesvalles, 6.000 dol. įm., 10 kmb., graž. plytų n., vand.-alyva šild., labai ger. vietoje, ger. paj., nėra garažo. Viso kaina 17.500 dol.

AL GARBENS

REAL ESTATE

1611 BLOOR STREET W., TORONTO, ONTARIO.

Telefonai: LO. 2738, vakarais HU 9-1543

Visais turto pardavimo bei pirkimo reikalais prašome kreiptis virš nurodytu adresu.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI